

ΤΕΙ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

ΣΧΟΛΗ: ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ & ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

ΤΜΗΜΑ: ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

**(Πρώην) ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ-ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΚΑΙ
ΟΡΓΑΝΩΣΕΩΝ**

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ:

ΘΕΜΑ: Η ΕΝΔΟΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΗ ΒΙΑ ΣΤΑ ΓΙΑΝΝΙΤΣΑ

ΦΟΙΤΗΤΡΙΑ: ΣΥΡΑΓΟΠΟΥΛΟΥ ΦΑΝΟΥΡΙΑ

Α.Μ. : Δ 14033

ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ: ΤΣΟΥΡΑΜΑΝΗΣ ΧΡΗΣΤΟΣ

ΜΕΣΟΛΟΓΓΙ 2013

Ένα μεγάλο ευχαριστώ θα ήθελα να εκφράσω στον Προϊστάμενο του τμήματος Διοίκησης Κοινωνικών και Συνεταιριστικών Επιχειρήσεων και Οργανώσεων, καθηγητή μου και επιβλέπων αυτής της εργασίας κύριο Χρήστο Τσουραμάνη για την πολύτιμη βοήθειά του όλα αυτά τα χρόνια που σπούδαζα στο Τ.Ε.Ι. Μεσολογγίου και τις γνώσεις που μου προσέφερε.

Ακόμη θα ήθελα να ευχαριστήσω όλους τους καθηγητές του τμήματός μου γιατί εκτός από τις γνώσεις τους, προσέφεραν σε μένα και τους συμφοιτητές μου την βοήθειά τους όταν την χρειαστήκαμε.

Επιπροσθέτως οφείλω να ευχαριστήσω τους συναδέλφους μου στο Δήμο Πέλλας που με βοήθησαν με αυτήν εδώ την εργασία το διάστημα που έκανα την πρακτική μου άσκηση, και ιδιαίτερα να ευχαριστήσω την κυρία Στάχταρη Αθηνά κοινωνιολόγο και ψυχοπαιδαγωγό που ηγείται του Συμβουλευτικού Κέντρου Στήριξης Οικογένειας του Δήμου Πέλλας, γιατί με βοήθησε να μελετήσω περιστατικό ενδοοικογενειακής βίας στα Γιαννιτσά προκειμένου να συγκροτήσω την πτυχιακή μου εργασία.

Τέλος αξίζει να ευχαριστήσω την οικογένεια μου αρχικά γιατί στήριξαν την απόφασή μου να σπουδάσω στο Τ.Ε.Ι. Μεσολογγίου και στο τμήμα αυτό, αλλά και γιατί συνέχιζαν να με στηρίζουν όλα αυτά τα χρόνια που σπούδαζα. Ακόμη τους ευχαριστώ για την διαπαιδαγώγηση, την κριτική σκέψη και την κοινωνική ευαισθητοποίησή μου αφού είναι υπεύθυνοι γι αυτά. Άλλωστε αυτός είναι και ο λόγος που αποφάσισα να ασχοληθώ με το θέμα αυτής της εργασίας.

Περιεχόμενα

Περίληψη	4
Abstract	4
ΕΙΣΑΓΩΓΗ	5
Κεφάλαιο 1 : Ενδοοικογενειακή βία – θεωρητικό μέρος	6
Κεφάλαιο 2 : Σκέψεις για τον ν.3500/2006 (ενδοοικογενειακή βία). Τα προστατευόμενα πρόσωπα και ο σκοπός του νόμου	10
Κεφάλαιο 3 Ποινική διαμεσολάβηση	23
Κεφάλαιο 4 Μελέτη περίπτωσης ενδοοικογενειακής βίας στα Γιαννιτσά.....	28
Συμπεράσματα	30
Βιβλιογραφία	31
Παράρτημα.....	32

Περίληψη

Η παρούσα εργασία αφορά το φαινόμενο της ενδοοικογενειακής βίας και τον τρόπο αντιμετώπισής του. Βασικός σκοπός είναι η ανάδειξη της σπουδαιότητας αυτού του προβλήματος. Για την αποτελεσματικότερη κατανόηση και αντιμετώπιση του προβλήματος χρησιμοποιήθηκε η μελέτη μιας περίπτωσης ποινικής διαμεσολάβησης. Το γενικότερο συμπέρασμα είναι ότι η ποινική διαμεσολάβηση είναι ο καταλληλότερος τρόπος αντιμετώπισης του προβλήματος στις περισσότερες περιπτώσεις. Η εργασία αυτή μπορεί να αποτελέσει αφετηρία για την εκτενέστερη εμβάθυνση στο φαινόμενο της ενδοοικογενειακής βίας.

Λέξεις κλειδιά: ενδοοικογενειακή βία, ποινική διαμεσολάβηση, ανθρώπινα δικαιώματα

Abstract

This work concerns the phenomenon of domestic violence and how to deal with it. The main purpose is to highlight the importance of this problem. To better understand and address the problem using the case study criminal mediation. The general conclusion is that the criminal mediation is the best way to tackle the problem in most cases. This work can be a starting point for more extensive deepening the phenomenon of domestic violence.

Keywords: Domestic violence, criminal mediation, human rights

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Το φαινόμενο της ενδοοικογενειακής βίας τα τελευταία χρόνια έχει κεντρίσει το ενδιαφέρον των ερευνητών αλλά και άλλων ανθρώπων που σχετίζονται είτε άμεσα είτε έμμεσα με αυτό. Αυτό σημαίνει ότι η σπουδαιότητα αυτού του προβλήματος είναι μεγάλη και επομένως χρίζει αν όχι άμεσης αντιμετώπισης, έγκαιρης ενεργοποίησης της πολιτείας για την αντιμετώπιση αυτού.

Σκοπός της παρούσας εργασίας είναι να αναδειχθεί το φαινόμενο της ενδοοικογενειακής βίας αλλά και οι τρόποι αντιμετώπισης του μέσα από το παράδειγμα- περιστατικό της ενδοοικογενειακής βίας στα Γιαννιτσά.

Το πρώτο μέρος της εργασίας περιλαμβάνει τον ορισμό της έννοιας της ενδοοικογενειακής βίας καθώς και από ποιους και σε ποιους ασκείται. Ακολουθεί η ανάπτυξη των μορφών ενδοοικογενειακής βίας. Στη συνέχεια γίνεται ένας αναλυτικός σχολιασμός για τον ν.3500/2006 και το περιεχόμενό του. Έπειτα αναλύεται η ποινική διαμεσολάβηση η οποία αποτελεί την συνηθέστερη και πιο επιθυμητή διαδικασία αντιμετώπισης της ενδοοικογενειακής βίας.

Τέλος, η μελέτη ολοκληρώνεται με την αναλυτική παρουσίαση ενός περιστατικού ενδοοικογενειακής βίας στα Γιαννιτσά.

Κεφάλαιο 1 : Ενδοοικογενειακή βία – θεωρητικό μέρος

1.1 Ορισμός

Η Ενδοοικογενειακή βία συμβαίνει όταν ένα μέλος της οικογένειας μέσω των πράξεών του και της συμπεριφοράς του, προσπαθήσει να επιβληθεί ή να βλάψει ένα άλλο μέλος της οικογένειας σωματικά, σεξουαλικά ή ψυχολογικά. Η οικογένεια μπορεί να αποτελέσει μία από τις πιο βίαιες κοινωνικές ομάδες όπου θύματα και θύτες βρίσκονται σε αλληλεπίδραση και αλληλεξάρτηση. Η οικογενειακή βία είναι πλέον ένα πολύ διαδεδομένο φαινόμενο στην σημερινή εποχή, όπου καταπατώνται τα βασικά ανθρώπινα δικαιώματα και χάνεται η ανθρώπινη ελευθερία και αξιοπρέπεια. Ασκείται από τους δυνατότερους σε βάρος των πιο αδύναμων και είναι μία μάστιγα που στιγματίζει τη ζωή του κάθε ανθρώπου. Η επιθετικότητα που κρύβεται πίσω από τη βία, είναι μια ευρεία έννοια που περιλαμβάνει μια πλατιά γκάμα εκδηλώσεων που μπορεί να ξεκινούν από τη λεκτική προσβολή και να φτάνουν μέχρι και τη δολοφονία. Το κοινωνικό αυτό πρόβλημα παρατηρείται σε όλες τις κουλτούρες. Όλες τις εθνικότητες, όλες τις θρησκείες, όλα τα κοινωνικά και οικονομικά επίπεδα.

1.2 Από ποιον σε ποιον

Η πιο συχνά αναφερόμενη βία είναι αυτή που διαπράττεται από τον σύζυγο στην γυναίκα του αλλά και από την γυναίκα στον άντρα, από τους γονείς στα παιδιά, από τα παιδιά προς τους γονείς αλλά και ανάμεσα στα αδέρφια.

- **Ανάμεσα στους συζύγους :** Αυτή είναι η πιο συνηθισμένη μορφή επιθετικής και βίαιης συμπεριφοράς με θύμα συχνότερα τη γυναίκα. Ο ισχυρότερος επιβάλλεται στον ασθενέστερο τον οποίο και καταπιέζει. Σπανιότερα συναντάμε την κακοποίηση του συζύγου από τη σύζυγο, αλλά συχνά παρατηρείται ένα είδος αντίδρασης της γυναίκας με επιθετικότητα ενάντια στο σύντροφό της, εξαιτίας της βίας που η ίδια έχει υποστεί από εκείνον. Η κακοποίηση με θύματα τις γυναίκες έχει ιδιαιτερότητες. Συνηθίζεται να μην συζητείται από τα θύματα και ταυτόχρονα το περιβάλλον δεν παρεμβαίνει, αλλά επίσης διστάζει και να παροτρύνει τη γυναίκα να προστατευθεί.

- **Από τους γονείς προς τα παιδιά :** Αυτή η περίπτωση ενδοοικογενειακής βίας σημαίνει ότι ένας ή περισσότεροι ενήλικοι που έχουν την ευθύνη της φροντίδας ενός παιδιού προκαλούν ή επιτρέπουν να προκληθούν στο παιδί σωματικές κακώσεις ή συνθήκες στέρησης, με αποτέλεσμα σοβαρές διαταραχές σωματικής, νοητικής, συναισθηματικής ή κοινωνικής μορφής. Ιδιαίτερη μορφή βίας αποτελεί η σεξουαλική κακοποίηση, με πολλές συνέπειες στη ψυχική και σωματική υγεία του ατόμου.
- **Από τα παιδιά προς τους γονείς :** Η επιθετικότητα των γονέων συχνά παίρνει μια αντίθετη πορεία και στρέφεται εναντίον τους. Έτσι καταπιεσμένα παιδιά, επαναστατούν και ξεσπούν ενάντια στους ίδιους τους, τους γονείς στα πλαίσια της εκδίκησης και της διεκδίκησης των δικαιωμάτων τους.
- **Ανάμεσα στα αδέρφια :** Τα αδέρφια συχνά συμπεριφέρονται επιθετικά το ένα στο άλλο σε μια προσπάθεια διεκδίκησης της εξουσίας, της συμπάθειας και της προτίμησης των γονέων. Έτσι συχνότερα αναφέρεται επιθετική και βίαιη συμπεριφορά από τα μεγαλύτερα προς τα μικρότερα αδέρφια.

-

1.3 Μορφές ενδοοικογενειακής βίας

Υπάρχουν τρεις μορφές ενδοοικογενειακής βίας, πιο συγκεκριμένα :

- Παραμέληση

Η παραμέληση περιλαμβάνει συνήθως επαναλαμβανόμενα γεγονότα: αποτυχία να παρασχεθεί ότι ένα παιδί ή ένας εξαρτώμενος ενήλικος απαιτεί για τη φυσική, ψυχολογική ή συναισθηματική ανάπτυξη και ευημερία του/της, αποτυχία ή άρνηση να παρασχεθούν τρόφιμα, ρούχα, στέγη, καθαριότητα, ιατρική φροντίδα, κυρίως τα παιδιά, τους ηλικιωμένους ή άλλα άτομα που αδυνατούν για διάφορους λόγους να φροντίσουν τον εαυτό τους όπως είναι άτομα με χρόνια σοβαρά προβλήματα υγείας, αναπηρία κλπ.

- **Ψυχολογική**

Συμπεριφορά επιβλαβή για την αίσθηση του εαυτού ενός προσώπου, βάζοντάς το σε κίνδυνο σοβαρών διαταραχών στη συμπεριφορά, στα συναισθήματα ή και στη διανοητικότητα. Περιλαμβάνει επίθεση σε ένα πρόσωπο προφορικά με φωνές, κραυγές, επικρίσεις, απειλές εκφοβισμό ή εκμετάλλευση για να εξουσιαστεί κάποιος, συνήθεις αδικαιολόγητες απαιτήσεις ποινικά καταδικαστέες, παρενοχλήσεις ή «καταδιώξεις» - που μπορούν να περιλαμβάνουν απειλές προς ένα πρόσωπο ή τους αγαπημένους του, την καταστροφή περιουσιών ή τη βλάβη κατοικίδιων ζώων, τρομοκράτηση ενός προσώπου, έκθεση ενός παιδιού στην οικογενειακή βία. Η ψυχολογική βία μπορεί να είναι:

α)Λεκτική: Η λεκτική βία εκφράζεται με ύβρεις, προσβολές, απειλές, εκφράσεις μειωτικές και υποτιμητικές για την προσωπικότητα του ατόμου.

β)Κοινωνική: Η κοινωνική βία στοχεύει στην ουσιαστική απομόνωση του θύματος. Ο θύτης απαγορεύει στο θύμα να χει οποιαδήποτε σχέση με συγγενείς, φίλους, γνωστούς, γείτονες. Του απαγορεύει επίσης να εργάζεται.

γ)Οικονομική: Η οικονομική βία προϋποθέτει τη πλήρη οικονομική εξάρτηση του θύματος από το θύτη. Ο θύτης δεν επιτρέπει στο θύμα να χει δικά του λεφτά και δικούς του πόρους. Του αφαιρεί και αυτά που κερδίζει από την εργασία του.

δ)Πνευματική: εκφράζεται μέσω της χρήσης φανερής ή κρυφής βίας ή και άλλες προσπάθειες χειραγώγησης με άμεσες ή έμμεσες τακτικές για να εξαναγκαστεί ο «αδύναμος» να αλλάξει, να αρνηθεί ή να σταματήσει να έχει δικά του πνευματικά πιστεύω και τους τρόπους να τα εκφράζει. Υποτιμάται, περιγελάται ή κακοποιείται το θύμα λόγω των πνευματικών του πεποιθήσεων και πρακτικών.

- **Σωματική**

Αναφέρεται στη βίαιη συμπεριφορά μεταξύ των μελών της οικογένειας με αποτέλεσμα την παραβίαση της σωματικής ακεραιότητας. Αποτελείται από

ξυλοδαρμό, κλωτσιές, μπουιές και οποιαδήποτε άλλη ενέργεια μπορεί να θέσει σε κίνδυνο τη σωματική ακεραιότητα, τη ζωή και την υγεία του ατόμου. Είναι δυνατόν να χρησιμοποιηθούν και αντικείμενα για την κακοποίηση του θύματος, όπως μαχαίρια, πέτρες και άλλα. Η σωματική κακοποίηση μπορεί να αποτελέσει μεμονωμένο γεγονός ή μπορεί να συμβεί επανειλημμένα.

- Σεξουαλική

Βίαιη επιβολή σεξουαλικών πράξεων αντίθετα στη στάση ή επιθυμία του θύματος (χωρίς την συνειδητή συγκατάθεση του θύματος). Η σεξουαλική κακοποίηση και η εκμετάλλευση περιλαμβάνουν όλες τις μορφές σεξουαλικής επίθεσης, παρενόχληση, συνουσία, αιμομιξία, χείδεμα, έκθεση σε πορνογραφικό υλικό, επιδειξιμανία, η χρησιμοποίηση ενός παιδιού για σεξουαλικό σκοπό ή αναγκασμός ενός παιδιού να συμμετέχει σε σεξουαλικές δραστηριότητες. Είναι η πιο άγνωστη αλλά και σιωπηρή μορφή βίας. Αν και φαίνεται ότι είναι πλατιά διαδεδομένη στην κοινωνία, τα θύματα πολύ σπάνια μιλούν για πολλούς και διάφορους λόγους. Άτομα τα οποία δέχονται σωματική κακοποίηση ταυτόχρονα είναι πιθανόν να δέχονται και ψυχολογική κακοποίηση.

Κεφάλαιο 2 : Σκέψεις για τον ν.3500/2006 (ενδοοικογενειακή βία).

Τα προστατευόμενα πρόσωπα και ο σκοπός του νόμου

2.1 Γενικά

Κατά το άρθρο 1 του νόμου 3500/2006 «για την αντιμετώπιση της ενδοοικογενειακής βίας και άλλες διατάξεις», ως ενδοοικογενειακή βία ορίζεται «η τέλεση αξιόποινης πράξης σε βάρος μέλους της οικογένειας»

Βασική είναι επομένως η έννοια του όρου «οικογένεια», δεδομένου ότι ο νόμος δεν έχει συγκεκριμένο εκ του νόμου περιεχόμενο ή εύρος. Ωστόσο ο ν.3500/2006 περιέχει ορισμό της «οικογένειας».

Κατά το άρθρο 1 του νόμου: «Για τον παρόντα νόμο θεωρείται α. οικογένεια, η κοινότητα που αποτελείται από συζύγους ή γονείς και συγγενείς πρώτου και δεύτερου βαθμού εξ αίματος ή εξ αγχιστείας και τα εξ υιοθεσίας τέκνα τους. β. στην οικογένεια περιλαμβάνονται, εφόσον συνοικούν, συγγενείς εξ αίματος ή εξ αγχιστείας μέχρι τετάρτου βαθμού και πρόσωπα των οποίων επίτροπος, δικαστικός παραστάτης ή ανάδοχος γονέας έχει οριστεί μέλος της οικογένειας, καθώς και κάθε ανήλικο πρόσωπο που συνοικεί στην οικογένεια. γ. οι διατάξεις του παρόντος νόμου εφαρμόζονται και στην μόνιμη σύντροφο της γυναίκας και στα τέκνα, κοινά ή ενός εξ αυτών, εφόσον τα πρόσωπα αυτά συνοικούν, ως και στους τέως συζύγους».

2.2 Τα πρόσωπα

1.Μία πρώτη ομάδα που μπορεί να αποτελεί οικογένεια, είναι τα πρόσωπα τα οποία συνδέονται στενότατα, δηλαδή είναι οι σύζυγοι μεταξύ τους ή συγγενείς α' και β' βαθμού εξ αίματος ή εξ αγχιστείας ή εξ υιοθεσίας π.χ. γονέας-παιδί και προγονός-προγονή, παππούς-εγγονός, αδελφοί-κουνιάδοι-γαμπροί-νύφες, παππούς με εξ υιοθεσίας ανήλικο παιδί του συζύγου του τέκνου του. Τα πρόσωπα αυτά αποτελούν οικογένεια και χωρίς να υπάρχει συνοίκηση. Έτσι ο έφηβος, που επισκέπτεται την γιαγιά του και την απειλεί ότι θα την σκοτώσει, αν δεν προβεί σε κάποια συγκεκριμένη πράξη, ασκεί ενδοοικογενειακή βία.

2. Η δεύτερη κατηγορία είναι οι λοιποί πλην του 1^{ου} και 2^{ου} βαθμού συγγενείς εξ αίματος ή αγχιστείας μέχρι τον 4^ο βαθμό. Είναι πιθανόν ο 4^{ος} βαθμός να θεωρηθεί απομακρυσμένος και φαίνεται περίεργο ότι πρόσωπα που συνδέονται με τον βαθμό αυτό αποτελούν «συγγενείς» για τις ανάγκες του νόμου. Ωστόσο πρέπει να ληφθεί υπόψη, ότι μέχρι τον 4^ο βαθμό υπάρχει κληρονομικό εξ αδιαθέτου δικαίωμα και η καθιέρωση εγγύτερου βαθμού της συγγένειας και κυρίως ότι, το απομακρυσμένο του βαθμού της συγγένειας, εξισορροπείται από την αναγκαιότητα του πρόσθετου στοιχείου της συγκατοίκησης.

Επομένως αν η ανύπαντρη αδελφή του παππού ζει μαζί με την (ευρεία) οικογένεια στην αγροτική περιοχή, η άσκηση βίας από τον εγγονό εναντίον της, στοιχειοθετεί κατά τον νόμο την έννοια της παράνομης ενδοοικογενειακής βίας ή της ενδοοικογενειακής σωματικής βλάβης. Όσον αφορά και την εξ υιοθεσίας συγγένεια 3^{ου} και 4^{ου} βαθμού ισχύει ό,τι πιο πάνω.

3. Οι οιονεί οικογενειακές σχέσεις. Άλλη κατηγορία οικογένειας είναι ο ανήλικος που συγκατοικεί με τον επίτροπο ή ο ανήλικος που συγκατοικεί με τον ανάδοχο γονέα ή ο ενήλικος που ζει μαζί με τον δικαστικό συμπαραστάτη, όπου αυτό συμβαίνει άσχετα αν αυτός είναι οριστικός ή προσωρινός κλπ., αν πρόκειται για πλήρη ή μερική δικαστική συμπάρσταση.

Νομίζω ότι με τη ρύθμιση αυτήν προστατεύονται πληρέστερα απ' ό,τι από τις κοινές διατάξεις, οι ανήλικοι, συμπαραστατούμενοι κλπ. Διότι ναι μεν η άσκηση βίας από τον επίτροπο, συμπαραστάτη, ανάδοχο γονέα σε βάρος του εκπροσωπούμενου, συμπαραστατούμενου, ανήλικου, θα συνεπάγεται την παύση της επιτροπείας κλπ, όμως δικαιολογείται επιπλέον και η αυξημένη ποινική ευθύνη του επιτρόπου, συμπαραστάτη κυρίως όμως με την ρύθμιση αυτήν προστατεύεται ο συμπαραστατούμενος κλπ. από συμπεριφορά των μελών της οικογένειας του συμπαραστάτη, ανάδοχου, επιτρόπου, προς τα οποία δεν υπάρχει καμία νομική σχέση του ανηλίκου.

Έτσι, το παιδί των ανάδοχων γονέων αποτελεί «οικογένεια» του ν.3500 προς τα υπό προς το υπό αναδοχή παιδί, χωρίς φυσικά να συνδέονται με καμία έννομη σχέση.

Ο νομοθέτης δηλαδή θεωρεί, ότι ο ανήλικος, συμπαραστούμενος κλπ. που συγκατοικεί με τον επίτροπο, ανάδοχο, συμπαραστάτη και την οικογένειά του αποτελεί και μέλος της οικογένειας αυτού του προσώπου.

Δεν αποκλείεται να υπάρχει η οικογενειακή σχέση εκ δύο συγχρόνως λόγων: π.χ. ο αδερφός είναι ταυτόχρονα και δικαστικός συμπαραστάτης του πνευματικά ανάπηρου αδελφού του. Εφαρμόζεται ο ν.3500 ακόμη και όταν δεν συγκατοικεί ο συμπαραστάτης με τον συμπαραστατούμενο.

4. Στην οικογένεια του ν.3500 περιλαμβάνεται και ο ανήλικος που απλά συνοικεί με μία οικογένεια π.χ. φιλοξενείται για να δώσει εξετάσεις σε ΑΕΙ, για να υποβληθεί σε ιατρικές εξετάσεις, είναι τέκνο προσώπου που εργάζεται για την οικογένεια, υπάρχει στην πραγματικότητα αναδοχή ή επιτροπεία που δεν έχει καταγραφεί κλπ. Σε κάθε περίπτωση αποτελεί θεωρείται πρόσωπο εναντίον του οποίου η άσκηση ενδοοικογενειακής βίας θεωρείται ενδοοικογενειακή.

Ανεξάρτητα δηλαδή προς την έννομη σχέση, αρκεί η συνοίκηση του ανηλίκου, ώστε πράξη βίας εναντίον του από τα μέλη της οικογένειας να συνεπάγεται εφαρμογή του ν.3500.

5.Οι διατάξεις του νόμου εφαρμόζονται και 1) στους τέως συζύγους και μάλιστα χωρίς χρονικό περιορισμό και χωρίς να απαιτείται, βέβαια, να συνοικούν και 2) στους μόνιμους συντρόφους και τα τέκνα τους, δηλαδή στα πρόσωπα που ζουν με κάποια διάρκεια χωρίς γάμο. Τα πρόσωπα αυτά πρέπει να είναι διαφορετικού φύλου. Αν λοιπόν δύο πρόσωπα διαφορετικού φύλου ζουν ως σύντροφοι για κάποιο ικανό χρονικό διάστημα και εμπλακούν σε επεισόδιο βίας, αυτή χαρακτηρίζεται ως ενδοοικογενειακή.

Η ρητή αναφορά του νόμου στους «μόνιμους συντρόφους» θέτει το ζήτημα, σε ποια σχέση τελεί η έννοια των «ελευθέρως συμβιούντων» του ν.3719/2008 ώστε να διαπιστωθεί, αν υπάρχει κενό. Είναι φανερό ότι οι δύο έννοιες δεν συμπίπτουν.

Ως προς την κατηγορία αυτήν υπάρχει επιγενόμενο κενό του νόμου. Νομίζω ότι πρέπει να εφαρμοσθεί αναλογικά η διάταξη 1 §2 του ν.3500, ώστε και οι συμβιούντες με 'συμφωνο συμβίωσης να περιληφθούν στα πρόσωπα μεταξύ των οποίων ασκείται ενδοοικογενειακή βία.

Αν όμως τούτο είναι ορθό, όσον αφορά τις αστικές συνέπειες άσκησης ενδοοικογενειακής βίας, είναι αμφίβολο, αν μπορεί να ισχύσει και για τις ποινικές πτυχές του ν.3500, που στην πραγματικότητα είναι και οι περισσότερες, αν δηλαδή μπορεί να χαρακτηριστεί ένα επεισόδιο βίας βαρύτερη περίπτωση, όπως προβλέπεται στον ν.3500. κατά τη γνώμη μου αυτό δεν είναι δυνατόν, ιδίως μετά την απάλειψη της σχέσης γενικής διάταξης του προσχεδίου νόμου για το σύμφωνο ελεύθερης συμβίωσης. Τέτοια διάταξη δεν περιέλαβε εν τέλει ο ν.3719/2008. Κατ'αρχήν επομένως, οι συμβιούντες με σύμφωνο δεν περιλαμβάνονται στα πρόσωπα εκείνα μεταξύ των οποίων μπορεί να ασκηθεί ενδοοικογενειακή βία.

Τα πρόσωπα που έχουν συνάψει σύμφωνο συμβίωσης, μετά από κάποιο διάστημα κοινής συμβίωσης μπορούν να εμπίπτουν στον ν.3500. Όχι όμως εξαιτίας του συμφώνου, αλλά λόγω του ότι είναι και νλομιμοί σύντροφοι. Αν επομένως υπάρχει ζεύγος με μονιμότητα, η ύστερη σύναψη του συμφώνου δεν μεταβάλλει τα πράγματα για τον ν.3500. Αντίστοιχα, μόνη η σύναψη του συμφώνου άμεσα, δεν συνεπάγεται, για τους λόγους που αναφέρθηκαν, την εφαρμογή του ν.3500 ως προς το ποινικό μέρος.

Όσον αφορά την μονιμότητα της σχέσεως συμβιώσεως που πρέπει να διαπιστωθεί, ώστε να εφαρμοσθεί ο ν.3500: νομίζω ότι πρέπει να αναγνωριστεί κάποια ελαστικότητα στο θέμα της μονιμότητας, όσον αφορά τον ελάχιστο χρόνο. Ασφαλώς δεν είναι μόνιμοι οι σύντροφοι που απλώς κάνουν μαζί διακοπές ή, έστω, συμβιούν κατά τη διάρκεια ενός ταχύρρυθμου προγράμματος ξένης γλώσσας σε απομακρυσμένο νησί για 1 μήνα. Η μονιμότητα κατά τη γνώμη μου δεν αναφέρεται μόνο στη διάρκεια της σχέσης, αλλά και στην ένταση ή/ και προοπτική της σχέσης με την έννοια πρόσθετων, εκτός από το χρόνο, στοιχείων, αν π.χ. τα δύο πρόσωπα – ή το ένα από αυτά – καταργούν το σπίτι που συντηρούσαν ως τη στιγμή της συμβίωσης και εγκαθίστανται σε κοινό σπίτι που έχει δηλωθεί στην εργασία τους, στις συναλλαγές τους κλπ., αν εμφανίζονται κοινωνικά ως ζευγάρι, αν υπάρχει το στοιχείο της αποκλειστικότητας, αν ίσως έχουν κάποια στοιχειώδη κατανομή οικονομικών βαρών της συμβίωσης, αν βεβαίως αποκτήσουν παιδί ή συνάψουν σύμφωνο. Η ανατροφή του κοινού (ή και του ενός μόνον των συντρόφων) τέκνου κ.ο.κ. Οι πραγματικές περιστάσεις που περιγράφηκαν δεν αναφέρονται αυτοτελώς, αλλά προκειμένου να συντρέξουν, έχει

προφανώς ο δεσμός μια διάρκεια που κατά τη γνώμη μου δικαιολογεί την εφαρμογή των διατάξεων για την ενδοοικογενειακή βία.

Έτσι, η συμβίωση και κάπιων μηνών με τα πιο πάνω χαρακτηριστικά καλύπτει κατά τη γνώμη μου το στοιχείο της μονιμότητας. Δηλαδή για την εφαρμογή του ν.3500 κρίσιμο είναι εν τέλει, όχι το σύμφωνο αλλά το πραγματικό γεγονός της συμβίωσης με στοιχεία διάρκειας και η ποιότητα της σχέσης.

Οι συμβιούντες με σύμφωνο μπορεί να υπήρξαν ήδη μόνιμοι σύντροφοι για τον ν.3500. Αλλά αυτοτελώς η σύναψη του συμφώνου δεν προσδίδει το στοιχείο της μονιμότητας που απαιτείται για να υπάγονται οι ελευθέρως συμβιούντες στην έννοια του ν.3500. Έτσι, αν π.χ. συναφθεί το σύμφωνο την 1.2.2010 και λυθεί την 20.2.2010, δεν νομίζω ότι εφαρμόζεται ο ν.3500. Εύλογα μπορεί να ανακύψει το ερώτημα, γιατί το στοιχείο της διάρκειας απαιτείται στην ελεύθερη συμβίωση και όχι στο γάμο: Αφενός διότι ο γάμος περιλαμβάνεται ρητά στον νόμο ως περίπτωση εφαρμογής των διατάξεών του (: οι σύζυγοι) αφετέρου και για λόγους ουσίας: αυτό που χαρακτηρίζει το σύμφωνο ελεύθερης συμβίωσης είναι η ευκολία λύσης του. Πρέπει λοιπόν να αποδειχθεί το στοιχείο της σταθερότητας, το οποίο προϋποθέτει η έννοια της οικογένειας.

Εννοείται ότι το θέμα αυτό αφορά τους συντρόφους και όχι τα παιδιά που γεννιούνται μέσα σε σύμφωνο συμβίωσης, τα οποία έτσι κι αλλιώς συνδέονται νομικά και με τους δύο γονείς τους με τη γέννησή τους. Αντίστροφα, η απόκτηση παιδιού και η ύστερη ή σύγχρονη σύναψη συμφώνου συμβίωσης ενδεικνύει, κατά τη γνώμη μου, την οικογένεια του ν.3500.

6. Ερωτήματα που γεννιούνται σχετικά με τους μόνιμους συντρόφους: α) Δεν περιλαμβάνονται τέως μόνιμοι σύντροφοι. Προφανώς ο νομοθέτης δεν θέλησε οι τέως σύντροφοι να υπάγονται – στον ν. Για την ενδοοικογενειακή βία, διότι περιέλαβε μόνο τους τέως συζύγους, ενώ ρυθμίζει την βία στους συντρόφους. Για του συμβιούντες με σύμφωνο ισχύει ό,τι παραπάνω. Και αν δηλαδή περιλαμβάνονταν ως μόνιμα συμβιούντες στις διατάξεις του νόμου, μετά τη λήξη της συμβίωσης δεν περιλαμβάνονται στις κατηγορίες του νόμου, διότι τότε θα επρόκριτο για ανεπίτρεπτη αναλογία σε ποινικό νόμο με βαρύτερες συνέπειες. β) Όσον αφορά τους συμβιούντες με σύμφωνο και αν είναι μόνιμοι σύντροφοι, ανακύπτει το ερώτημα, αν οι εξ αγχιστείας συγγενείς τους περιλαμβάνονται ή όχι στα

πρόσωπα μεταξύ των οποίων μπορεί να ακηθεί ενδοοικογενειακή βία. Πρόκειται για το γνωστό πρόβλημα, αν το σύμφωνο συμβίωσης δημιουργεί αγχιστεία. Δεν τίθεται ζήτημα επέκτασης του νόμου 3500 και των διατάξεών του σε συγγενείς των δύο ελευθέρως συμβιούντων, με εξαίρεση τα ρητά αναφερόμενα στην §2 του άρθρου 1 τέκνα των συντρόφων, κοινά ή του ενός εξ αυτών, εφόσον συνοικούν. Έτσι, το παιδί του συντρόφου και η μόνιμη σύντροφος μπορεί να εμπλακούν σε επεισόδιο ενδοοικογενειακής βίας, όπως και ο σύντροφος προς το (κοινό) με τη σύντροφο παιδί ή το παιδί της συντρόφου εφόσον τα παιδιά αυτά, ανεξάρτητα προς την ηλικία τους, συνοικούν με το ζεύγος των μόνιμων συντρόφων. Ερώτημα παραμένει, αν τα κοινά τέκνα απαιτείται να είναι αναγνωρισμένα ή όχι. Ενόψει και του ότι ο ν.3500 αναφέρεται κυρίως στο πραγματικό γεγονός της συνοίκησης και όχι στη νομική σχέση, νομίζω ότι πρόκειται για κοινά τέκνα από βιολογική άποψη, ακόμη και αν δεν έχει αναγνωρισθεί η πατρότητα, εξάλλου για τη στοιχειοθέτηση της βαρύτερης περίπτωσης, αρκεί να πρόκειται για τον μόνιμο σύντροφο και το παιδί του άλλου συζύγου. γ) Ερώτημα τίθεται, αν μπορούν να θεωρηθούν μόνιμοι σύντροφοι για τις ανάγκες του ν. 3500/2006 πρόσωπα τα οποία έχουν μεν μόνιμη σχέση, αλλά δεν συνοικούν. Υπάρχουν ζεύγη τα οποία επί πολλά χρόνια έχουν μόνιμο δεσμό, με το στοιχείο της αποκλειστικότητας χωρίς να έχουν κοινή κατοικία, διατηρώντας ο καθένας τη δική του εγκατάσταση. Πχ ο Α τελεί σε γάμο με την Β, η οποία πάσχει από ανίατο νόσημα και είναι κατάκοιτη. Συγχρόνως ο Α έχει δεσμό με την Γ επί αρκετά χρόνια χωρίς να ζουν μαζί, ο Α κατοικεί με τη σύζυγο του Β. Αν μεταξύ του Α και Γ δημιουργηθεί επεισόδιο βίας, δεν μπορεί κανείς εύκολα να αποκλείσει την περίπτωση αυτήν από την εφαρμογή του ν. 3500. δ) Τέλος οι ομόφυλοι δεν περιλαμβάνονται στον ν. 3500, εφόσον δεν μπορούν να υπαχθούν σε καμία από τις οριζόμενες κατηγορίες.

7. Το άρθρο 6 § 3 αναφέρεται σε δύο άλλες κατηγορίες προσώπων: Στις εγκύους, που αποτελούν μέλη της οικογένειας κατά το άρθρο 1 του νόμου και στα πρόσωπα της οικογένειας που είναι ανίκανα να αντισταθούν για οποιοδήποτε λόγο. Τούτο θα συμβαίνει π.χ λόγω μεγάλης ηλικίας ή αναπηρίας ή ασθένειας μόνιμης ή προσωρινής ή χρήσεως ουσιών κλπ. Αν τα πρόσωπα της οικογένειας, εναντίον των οποίων ασκήθηκε σωματική βία έχουν την ιδιότητα της εγκύου ή του αδυνάμου να αντισταθεί πρόσωπου, η σωματική βλάβη είναι όχι μόνο ιδιαίτερο έγκλημα ως ενδοοικογενειακή, αλλά και επιβαρυντική

περίπτωση. Μάλιστα όσον αφορά την εγκυμοσύνη, δεν εξετάζεται αν η γυναίκα μπορούσε η όχι να αντισταθεί.

8. Ιδιαίτερης φροντίδας κατά τον ν. 3500 τυγχάνουν οι ανήλικοι. Στον άρθρο 1 §3 θεωρείται θύμα της ενδοοικογενειακής βίας κάθε ανήλικος ενώπιον του οποίου ασκείται μια από τις αξιόποινες πράξεις του ν. 3500. Ο ανήλικος είναι θύμα ενδοοικογενειακής βίας όχι μόνο αν η αξιόποινη πράξη στρέφεται εναντίον του, αλλά και αν έλαβε χώρα ενώπιον του, κλασικό παράδειγμα ο συζυγικός ξυλοδαρμός ενώπιον των ανήλικων τέκνων. Επίσης ο ανήλικος μπορεί να μετέχει στην ποινική δίκη ως πολιτικώς ενάγων, μολονότι οι σχετικές εγκληματικές πράξεις στρέφονται εν πρώτοις κατά ατομικών εννόμων αγαθών άλλων προσώπων, είναι όμως ο ίδιος ο ανήλικος άμεσο θύμα (υπό την έννοια του ψυχικού πόνου που του προκαλείται). Οι ανήλικοι προστατεύονται επίσης και με την διάταξη 19§2 σύμφωνα με την οποία δεν κλητεύονται κατ' αρχήν ως μάρτυρες στο ακροατήριο, καθώς και διότι έχουν διαφορετική μεταχείριση στην ποινική διαμεσολάβηση. Ο ανήλικος προστατεύεται από την ενδοοικογενειακή βία και έναντι των ιδίων των γονέων τους, αν αυτοί κατά την άσκηση της γονικής μέριμνάς επιχειρήσουν τον σωφρονισμό του με σωματική τιμωρία.

9. Τέλος, θύμα ενδοοικογενειακής βίας θεωρείται το πρόσωπο της οικογένειας στην οποία τελέσθηκε ανθρωποκτονία από πρόθεση και θανατηφόρα σωματική βλάβη, ανεξάρτητα αν είναι ανήλικος ή ενήλικος, αλλά υπό τις προϋποθέσεις του άρθρου 1 περ 2 του ν. 3500 δηλαδή αν π.χ. είναι συγγενής γ' βαθμού απαιτείται συγκατοίκηση με τον φονευθέντα.

2.3 Το παράνομο. Ο σκοπός του νόμου και το προστατευτικό αγαθό.

1. Με τη διάταξη του άρθρου 2 του ν.3500/2006 θεμελιώνεται το παράνομο:

Η άσκηση βίας κάθε μορφής μεταξύ των μελών της οικογένειας απαγορεύεται. Ο κανόνας δεν αφήνει αμφιβολία, ότι κάθε μορφή βίας, άρα και η σωματική και η ψυχολογική και η λεκτική βία, ή και όποιο είδος βίας είναι ήδη γνωστό ή επινοηθεί στο μέλλον, είναι αποδοκιμαστέα(παράνομη), αν συμβεί μεταξύ των μελών της οικογένειας.

Ο ν.3500 επομένως εισφέρει δυο νέα στοιχεία στην έννομη τάξη. Αφενός ότι κάθε μορφή βίας είναι παράνομη. Αφετέρου, ειδικότερα, αν αυτή συμβεί μεταξύ των μελών της οικογένειας.

Πριν από τον ν. 3500 η άσκηση ενδοοικογενειακής βίας ως αυτοτελώς θεωρούμενης πράξεως δεν ήταν παράνομη πράξη , αλλά παράνομες πράξεις ήταν οι κατ' ιδίαν μορφές, προβλεπόμενες σε ειδικούς νόμους ή στον ποινικό κώδικα. Επίσης είναι αμφίβολο αν στην ειδική νομοθεσία ή στον ποινικό κώδικα περιλαμβάνονταν όλες οι μορφές βίας.

Οι αστικές συνέπειες της άσκησης ενδοοικογενειακής βίας και της ανακήρυξης της ως απαγορευμένης πράξη δεν είναι αμελητέες. Εκτός από την οφειλή αποζημίωσης, η αναγόρευση της άσκησης ενδοοικογενειακής βίας σε παράνομη πράξη έχει συνέπειες στα θέματα της διάστασης(θα αποτελεί εύλογη αιτία για τη διάσπαση της έγγαμης συμβίωσης) και του διαζυγίου αλλά και κυρίως στο θέμα της άσκησης της γονικής μέριμνας, εφόσον, αν επιβάλλεται από τον γονέα προς το παιδί σωματική τιμωρία στο πλαίσιο άσκησης της επιμέλειας θεωρείται ότι ο γονέας ασκεί κακώς την επιμέλεια με κίνδυνο ακόμη και να στερηθεί την άσκηση της γονικής μέριμνας. Σε κάθε περίπτωση η άσκηση γενικά ενδοοικογενειακής βίας μπορεί να αποτελέσει κριτήριο για την ανάθεση της επιμέλειας μετά τη διάσταση των γονέων.

2. Σκοπός του νόμου είναι η ενίσχυση της αρμονικής συμβίωσης των προσώπων στο πλαίσιο της οικογένειας και έχει ως στόχο τη γενικότερη προστασία των μελών της οικογένειας υπό ευρεία έννοια.

Το προστατευτικό αγαθό ή ο σκοπός του νόμου φαίνεται να είναι το ίδιο που προστατεύει η διάταξη του ποινικού κώδικα όταν η άσκηση της βίας λαμβάνει χώρα μεταξύ των μελών της οικογένειας: η σωματική ακεραιότητα όταν η σωματική βλάβη ασκείται μεταξύ των μελών της οικογένειας.

Διαπιστώνεται, ότι οι σκοποί τους οποίους επιδιώκουν οι επι μέρους διατάξεις του ν.3500 που είτε αποτελούν /καθιερώνουν διακεκριμένες περιπτώσεις άλλων αδικημάτων ή καθιερώνουν νέα ποινικά αδικήματα είναι διαφορετικοί. Κοινό παρονομαστή οι διατάξεις του ν.3500 έχουν τη σχέση δράστη-θύματος. Αν αυτά τα δυο πρόσωπα, οι δυο πρωταγωνιστές του αδικήματος, αποτελούν μέλη της ίδιας οικογένειας, τα κατ' ιδίαν

εγκλήματα αυτά, αφενός διαφοροποιούνται από τα αντίστοιχα του ποινικού κώδικα, αφετέρου ομαδοποιούνται μεταξύ τους και αποτελούν ένα ενιαίο σύνολο αξιόποινης ή παράνομης κατάστασης. Συμπεραίνουμε πως ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρατηρείται για την κατάχρηση της σχέσεως εμπιστοσύνης που υπάρχει μεταξύ προσώπων τα οποία είτε είναι στενότεροι συγγενείς(γονείς- παιδιά, σύζυγοι, σύντροφοι, παππούδες, αδελφοί), είτε συνδέονται μεν με χαλαρότερο βαθμό συγγένειας, αλλά κατοικούν υπό την ίδια στέγη.

Ο λόγος ή οι λόγοι για τους οποίους ο νομοθέτης ανήγαγε τις συγκεκριμένες συμπεριφορές σε αξιόποινες συμπεριφορές σε ειδικές αξιόποινες πράξεις μπορούν να συνοψιστούν στους εξής:

Στην κατοικία ισχύει το απαραβίαστο και ο νόμος προστατεύει την ιδιωτικότητα. Αλλά ακριβώς μέσα στην ιδιωτικότητα που ο καθένας αξίζει, η άσκηση βίας έχει μεγάλη απαξία.

Η συγκεκριμένη σωματική βλάβη που επιχειρείται μέσα στην κατοικία του θύματος από πρόσωπο με το οποίο αυτό συνδέεται με βαθμό συγγένειας με το οποίο συγκατοικεί, είναι πιο αξιολογική από την σωματική βλάβη που υφίσταται στον δρόμο από έναν άγνωστο ή μέσα στο σπίτι του μεν, αλλά από κάποιον που εισέβαλε παράνομα σ' αυτό.

Προστατεύεται το πρόσωπο από την άσκηση βίας εκ μέρους άλλου μέλους της οικογένειας, διότι συνήθως κατοικεί κάποιος με μέλη της οικογένειας ή διότι σ' αυτά τα μέλη της οικογένειας δείχνει εμπιστοσύνη, εκμυστηρεύεται, καταφεύγει και όταν δεν κατοικεί μαζί τους.

Προστατεύεται όχι αυτοτελώς η οικογένεια ως τέτοια αλλά η θέση και η σχέση του προσώπου μέσα στην οικογένεια και την κατοικία που αποτελούν χώρο μέσα στον οποίο ο καθένας βρίσκει το ύστατο καταφύγιο του, αλλά και όπου μπορούν εν δυνάμει να αναπτυχθούν εξουσιαστικές σχέσεις, παράνομες συμπεριφορές που θα μπορούσαν αλλιώς να μείνουν ατιμώρητες. Πλήττεται δηλαδή το αίσθημα ασφαλείας, αλληλεγγύης, αλληλοσεβασμού και συντροφικότητας που δικαιούται ο καθένας μέσα στο στενό περιβάλλον του και κυρίως οι διαπροσωπικές σχέσεις εντός της οικογένειας ή κατοικίας. Η ενδοοικογενειακή βία μετατρέπει τις εντός της οικογενείας διαπροσωπικές σχέσεις σε εξουσιαστικές σχέσεις και μεταλλάσσει την οικογένεια από πεδίο θαλπωρής και αγάπης σε πεδίο ισχύος και εξουσιαστικής εκμετάλλευσης του θύματος.

Αν μέσα στον στενό κύκλο προσώπων που περιβάλλουν το κάθε πρόσωπο (γονείς, σύζυγοι, σύντροφοι, αδέρφια, παιδιά) ή μέσα στο σπίτι του από συγκατοικούντα με αυτό συγγενικά πρόσωπα διαπραχθεί μια απλή σωματική βλάβη, αισθάνεται ανυπεράσπιστο. Τί ποιο ψεύτικο και σαθρό από ένα καταφύγιο, στο οποίο ζει κανείς αμυνόμενος; Καταστρέφεται η εμπιστοσύνη και η θαλπωρή που ο καθένας περιμένει και στην οποία έχει αξίωση. Διακινδυνεύεται η ψυχική ηρεμία, η γαλήνη, ο αυτοσεβασμός. Εν τέλει η προσωπικότητα και η αξιοπρέπεια, η αυτοδιάθεση και η ελευθερία του ατόμου. Αυτό είναι το προστατευτέο αγαθό: η ιδιωτικότητα και η διάψευση της εμπιστοσύνης που συνεπάγεται η στενή συγγενική σχέση. Δεν πρόκειται δηλαδή για ένα απλό έννομο αγαθό προσώπου, για ένα ατομικό έννομο αγαθό, η συμβίωση αλλοιώνει τον ατομικό χαρακτήρα του. Προϋποθέτει την ύπαρξη κοινωνίας. Εξατομικεύεται όχι σε ένα μόνο άτομο αλλά παράλληλα σε δυο τουλάχιστον ανθρώπους.

Ο ν.3500 στοχεύει στο να καταστήσει ομαλότερη τη συμβίωση των μελών της οικογένειας, να εξαλείψει το φόβο και την απόκρυψη της άδηλης βίας, να παράσχει αυξημένη προστασία στον ασθενέστερο από αυτά μέλη. Υπό την έννοια αυτή προστατεύει την αρμονική και ισότιμη, χωρίς εξουσιασμό συμβίωση στο πλαίσιο της οικογενείας, όχι τόσο γιατί αυτή η ίδια αποτελεί έννομο αγαθό, αλλά διότι αποτελεί προϋπόθεση για την ψυχική ηρεμία, ασφάλεια και εν τέλει την αξιοπρέπεια του καθενός μας.

Με τον ν.3500 κρίθηκε προστατευτέο ένα νέο έννομο αγαθό: Η διατήρηση της ψυχικής υγείας, της αξιοπρέπειας, της ηρεμίας και ασφάλειας του ατόμου μέσα στην οικογένεια, εν τέλει η προστασία της προσωπικότητας εκάστου μέσα στην οικογένεια, όταν με πράξεις βίας άλλων μελών της, τα πιο πάνω αγαθά τίθενται σε κίνδυνο. Άρα προστατεύει συγκεκριμένη «ποιότητα» οικογένειας.

3. Με τον ν.3500 έγινε προσπάθεια να περιφρουρηθεί ο ιδιωτικός χώρος κάθε προσώπου, η αξιοπρέπεια και η σωματική ακεραιότητα του μέσα από προσβολές, που δέχεται μέσα στην οικογένεια, από μέλη της οικογένειας στενά συνδεόμενα με αυτόν. Η προσπάθεια αυτή επιχειρήθηκε σε τρία επίπεδα:

Σε επίπεδο ποινικών διατάξεων, όπου η ιδιότητα θύτη και θύματος, ως μελών της ίδιας οικογενείας, αποτελεί διακεκριμένη παραλλαγή υπαρχόντων, κυρίως αδικημάτων.

Σε επίπεδο αστικών διατάξεων, η άσκηση βίας μεταξύ των συζύγων αποτελεί αμάχητο τεκμήριο κλονισμού του γάμου. Μεταξύ γονέων και ανήλικων παιδιών η άσκηση βίας ως σωματική κυρίως τιμωρία, αποτελεί λόγο για τον οποίο μπορεί ακόμη και να αφαιρεθεί η άσκηση γονικής μέριμνας και σε επίπεδο διοικητικών διατάξεων, με την καθιέρωση υπηρεσιακού καθήκοντος των εκπαιδευτικών να εντοπίζουν και να ασχολούνται με επεισόδια βίας που συμβαίνουν στους μαθητές.

Παράλληλα στο δικονομικό δίκαιο ρυθμίζεται, εισαγόμενη για πρώτη φορά η ποινική διαμεσολάβηση, ως προς την έννοια τη διαδικασία και τα αποτελέσματά της, στο ποινικό και αστικό δίκαιο. Προβλέπει επίσης την παροχή της κοινωνικής συμπαράστασης στα θύματα ενδοοικογενειακής βίας.

4. Χαρακτηριστικό παράδειγμα ενδοοικογενειακής βίας είναι η βία που ασκείται σε βάρος των γυναικών. Πράγματι το πρόβλημα της βίας μέσα στην οικογένεια έχει τις ρίζες του στην κοινωνική ανισότητα ανάμεσα στα δυο φύλα.

Ωστόσο ο νόμος 3500 δεν αναφέρεται μόνο στην βία κατά των γυναικών, αλλά σε κάθε μορφή βίας που ασκείται μεταξύ των μελών της οικογένειας. Ασφαλώς η γυναίκα είναι παραδοσιακά το χαρακτηριστικό θύμα της ενδοοικογενειακής βίας, ωστόσο η βία απέναντι στα παιδιά, στους υπερηλίκους κλπ δεν είναι άγνωστη μέσα στην οικογένεια. Η βία στο παιδί αναπαράγεται, βία στο παιδί σημαίνει έναν βίαιο μελλοντικό ενήλικο, σύμφωνα με τους κοινωνικούς ψυχολόγους. Ούτε η βία απέναντι στην τρίτη ηλικία, στους αναπήρους ή πνευματικά ασθενής είναι αμελητέα. Και εκεί αναπτύσσονται εξουσιαστικές σχέσεις και υπάρχει περιθώριο ανάπτυξης της βίας.

5. Με την καθιέρωση της ποινικής διαμεσολάβησης μπορεί, κατά τη γνώμη μου, να λεχθεί ότι προστατεύεται, μεταξύ άλλων ειδικά, η οικογένεια. Διότι, μετά τη διάπραξη του επεισοδίου ενδοοικογενειακής βίας, η άσκηση ποινικής δίωξης μπορεί να ανασταλεί, αν ο δράστης μεταμεληθεί. Νομίζω ότι στη σύλληψη αυτήν παίζει πόλο ότι δράστης και θύμα είναι μέλη της ίδιας οικογένειας, η οποία πράγματι πλήττεται από μία ποινική δίκη. Και αξίζει - κατά το νομοθέτη - να δοθεί μια ευκαιρία στο πρόσωπο του δράστη, αν αυτός αντιληφθεί και παραδεχθεί ότι παρανόμησε βαρύτατα. Επανορθώνοντας την περιουσιακή ζημία, μπορεί να αποφύγει την ποινική καταδίκη. Είναι βαρύτερα τα εγκλήματα, αλλά, αν ο

δράστης επιδειξεί καλή συμπεριφορά, είναι δυνατόν να μην δικάσσει. Εξάλλου, αποτελεί μέλος της οικογένειας, δεν είναι άγνωστος και οι συγγενικοί δεσμοί δεν μπορούν να καταργηθούν νομικά, παρά τα εγκλήματα. Δεν μπορεί να αγνοηθεί ότι, δράστης και θύμα έχουν π.χ. κοινά τέκνα.

Ακόμη και σκοποί οικονομικοί (όπως η, μέσω της εργασίας του δράστη, εξασφάλιση της διατροφής της οικογένειας) μπορούν να έχουν αξιολογηθεί, ώστε να δοθεί η ευκαιρία στον δράστη, να κάνει μια ακόμη προσπάθεια. Είναι αμφίβολο αν μια τέτοια διαδικασία τύχει κοινής κοινωνικής αποδοχής, είναι ίσως αμφίβολο αν η διαδικασία αυτή είναι καν συμβατή με την προστασία που επιχειρείται από τον ίδιο το νόμο. Από την άλλη πλευρά ίσως η ποινική διαμεσολάβηση είναι το αντίβαρο της καθιέρωσης αφενός της αυτεπάγγελτης δίωξης για τα επεισόδια ενδοοικογενειακής βίας, αφετέρου της επαπειλούμενης μεγαλύτερης; Από τα κοινά εγκλήματα, ποινής.

2.4 Συμπέρασμα

Μπορεί κανείς να αμφισβητεί, αν ο νόμος προστατεύει μεγαλύτερο ή μικρότερο κύκλο προσώπων από τον ενδεδειγμένο, αν υπάρχουν παραλείψεις ή όχι, αν ο νόμος έγινε κοινωνικά αποδεκτός, αν είναι επιτυχής και αποτελεσματικός νόμος. Ειδικά για την κοινωνική αποδοχή, προσωπικά έχω αμφιβολίες: μια ομάδα προσώπων θα θεωρεί τον νόμο συντηρητικό και αναποτελεσματικό, επειδή δεν καταλήγει να φυλακίζει όλους τους δράστες. Μια δεύτερη ομάδα βρίσκεται στην απέναντι όχθη: δεν αντιλαμβάνεται γιατί υπήρξε ανάγκη θέσπισης ενός τέτοιου νόμου, εφόσον καθένας μέσα στο σπίτι του μπορεί να ενεργεί όπως θέλει εκτός αν παραβιάζει τις γενικές διατάξεις του ποινικού νόμου.

Η δεύτερη ομάδα προσάπτει στον νόμο ότι επιχειρεί την εισβολή του δημοσίου δικαίου μέσα στην οικογένεια. Με τον τρόπο αυτόν δημοσιοποιείται το έσχατο καταφύγιο του ατόμου, η οικογένεια τοποθετείται μέσα σ'ένα γυάλινο κόσμο προβολής και δημοσιότητας. Τούτο όμως γίνεται διότι η βία δεν είναι ιδιωτική υπόθεση, αλλά κοινωνικό φαινόμενο. Σύμφωνα με τη νομολογία η βία μεταξύ συζύγων (: εις βάρος γυναικών) είναι (ακομη θα έλεγα) μία κοινωνικά αποδεκτή πράξη, ιδιώς 'οταν παραβιάζεται η συζυγική πίστη. Κοινωνικά ανεκτή πράξη θεωρείται ακόμη και σήμερα η σωματική τιμωρία των ανηλίκων, που εξακολουθεί ίσως να θεωρείται και ενδεδειγμένη μέθοδος διαπαιδαγώγησης. Η

αντίληψη, ότι η ενδοοικογενειακή βία αποτελεί μία ιδιωτική υπόθεση, δημιουργεί πρόσθετες δυσκολίες στην έρευνα των περιστατικών.

Προσωπικά θεωρώ τον νόμο τομή στην αντίληψη του νομοθέτη για την οικογένεια αναλογιζόμενη τί μπορεί να συμβεί μέσα σε μια οικογένεια, στην μικρή κοινωνία της οικογένειας, πόσες πολλές μυστικές συμπεριφορές μπορούν να μείνουν για πάντα κρυφές και βασανιστηκές και πόσο μεγάλο αγαθό είναι η εμπιστοσύνη και ο σεβασμός που περιβάλλει τον καθένα μας μέσα στο σπίτι του από τους δικούς του ανθρώπους.

Κεφάλαιο 3 : Ποινική διαμεσολάβηση

Η ποινική διαμεσολάβηση μπορεί να οριστεί ως η διαδικασία με την οποία το θύμα και ο δράστης συμμετέχουν ενεργά στην επίλυση των προβλημάτων και των δυσκολιών που προκλήθηκαν από το αδίκημα, εάν και μόνο αν συμφωνούν ελεύθερα, μέσω της βοήθειας ενός τρίτου προσώπου ανεξάρτητου ο οποίος συνήθως αποκαλείται διαμεσολαβητής. Η ποινική διαμεσολάβηση ξεκινά πριν την άσκηση της ποινική δίωξης του ατόμου. Στο ελληνικό δίκαιο η διαμεσολάβηση δίνει στον εισαγγελέα ένα ιδιαίτερα ενεργό ρόλο αφού ο ίδιος έχει την εξουσία να επιβάλλει στον δράστη να παρακολουθήσει ειδικό συμβουλευτικό πρόγραμμα ακόμη και να καθορίσει το ποσό της αποζημίωσης.

Η διαμεσολάβηση χωρίζεται σε δύο είδη ανάλογα με από πού προέρχεται ο διαμεσολαβητής. Η πρώτη είναι η δικαστική διαμεσολάβηση και η δεύτερη η κοινωνική. Όσον αφορά την δικαστική διαμεσολάβηση το τρίτο πρόσωπο, ο διαμεσολαβητής δηλαδή είναι διορισμένο από τον υπεύθυνο να ασκήσει την ποινική δίωξη του εισαγγελέα ή ο ίδιος ο εισαγγελέας. Στην άλλη περίπτωση η διαμεσολάβηση λαμβάνει χώρα μέσα από ένα κοινωνικό πλαίσιο, όπως για παράδειγμα μια γειτονιά.

Η ποινική διαμεσολάβηση αποτελεί μέχρι σήμερα την πιο συνηθισμένη μορφή που εκδηλώνεται η αποκαταστατική δικαιοσύνη. Επιπλέον βασίζεται στο πρότυπο της συμβιβαστικής δικαιοσύνης, ενεργοποιεί τους θεσμούς της δικαιοσύνης της εγγύτητας και χαρακτηρίζεται ως η βασική έκφραση της συμφιλίωτικής δικαιοσύνης που καταλήγει στην συνδιαλλαγή δράστη και θύματος. Συνεπώς είναι μια εναλλακτική διέξοδος ως προς την διεξαγωγή της ποινικής δίκης με σκοπό να αποφευχθεί η κατασταλτική παρέμβαση της ποινικής δικαιοσύνης. Έτσι η διαμεσολάβηση και τα προγράμματα συμφιλίωσης αποτελούν ένα ξεχωριστό αλλά συμπληρωματικό κομμάτι του συστήματος απονομής της δικαιοσύνης.

Θα μπορούσε κανείς να πει ότι ο θεσμός της διαμεσολάβησης είναι μια ευέλικτη οπτική της ποινικής δικαιοσύνης που στοχεύει στην εξώδικη επίλυση συγκεκριμένων διαφορών που είναι αποτέλεσμα της τέλεσης αξιόποινων πράξεων και χαρακτηρίζεται από μειωμένο κόστος και ταχύτητα απονομής της ποινικής δικαιοσύνης. Ακόμη τα συγκρουόμενα άτομα

έχουν ενεργή και άμεση συμμετοχή στην διαμόρφωση της συμφωνίας με αποτέλεσμα αυτή να γίνεται πιο ουσιαστική αφού οι καλύτεροι πληροφορητές αυτής είναι οι ίδιοι.

Γενικές αρχές ποινικής διαμεσολάβησης

Πρώτα απ' όλα η ποινική διαμεσολάβηση θα πρέπει να διέπεται από την ελεύθερη συγκατάθεση των δύο πλευρών. Αυτό σημαίνει ότι ούτε ο δράστης ούτε το θύμα θα πρέπει να υποκινούνται στην αποδοχή της διαμεσολάβησης μέσω αθέμιτων μέσων. Οι συζητήσεις πρέπει να τηρούν το απόρρητο και να αναπτύσσεται η εμπιστευτικότητα. Η διαμεσολάβηση είναι αναγκαίο να χρησιμοποιείται στις ποινικές υποθέσεις και σε όλα τα επίπεδα της ποινικής δικαιοσύνης. Επίσης οι υπηρεσίες διαμεσολάβησης θα πρέπει να έχουν εξασφαλισμένη επαρκή αυτονομία μέσα στο πλαίσιο του συστήματος ποινικής δικαιοσύνης. Μια ποινική υπόθεση θα πρέπει να παραπέμπεται στην διαδικασία της διαμεσολάβησης και στην έγκριση του αποτελέσματος αυτής επιφυλακτικά από τις δικαστικές αρχές. Πιο συγκεκριμένα στην περίπτωση δικαστικής μεσολάβησης είναι σημαντικό να τηρούνται οι αρχές από τις οποίες διέπεται η ποινική διαδικασία.

Σύμφωνα με τον Παπαθεοδώρου υπάρχουν τρεις βασικοί άξονες στους οποίους στηρίζεται η ποινική διαμεσολάβηση. Ο πρώτος άξονας περιλαμβάνει την δυνατότητα θεσμοθέτησης ενός δικονομικού πλαισίου που προωθεί την εναλλακτική ποινική διαχείριση ορισμένων υποθέσεων, την ταυτόχρονη παραμέληση του κλασικού συστήματος απονομής της ποινικής δικαιοσύνης και συνεπώς την αποφυγή της ποινικής δίκης και της επιβολής ποινικών κυρώσεων.

Στον δεύτερο άξονα περιέχεται η προστασία των δικαιωμάτων του θύματος έχοντας ως προτεραιότητα τα συμφέροντά του, την αναγνώριση του ρόλου του στην διαδικασία αυτή και τον απαιτήσεων του θύματος απέναντι στον δράστη. Η κατεύθυνση της νομικής σκέψης προς το συμφέρον και τα δικαιώματα του θύματος οδηγεί την επιστήμη στο να συμπεράνει ότι καταφεύγοντας σε αυτές τις πρακτικές τα θύματα μικρής βαρύτητας ποινικών αδικημάτων τις θεωρούν ελκυστικότερες σε αντίθεση με την ενεργοποίηση των ποινικών διαδικασιών. Αυτό συμβαίνει διότι οι πρακτικές αυτές έχουν αμεσότητα και ταχύτητα ενώ το ποινικό σύστημα χαρακτηρίζεται από βραδύτητα και φορμαλισμό. Με αυτόν τον τρόπο

το θύμα έχει πρωταγωνιστικό ρόλο σε αυτή την δικονομική διαδικασία αλλά και πρωταρχικό εφόσον η διαδικασία εξαρτάται από τη συναίνεση του.

Ο τρίτος άξονας περιλαμβάνει τον δράστη και τη θέληση του για αποκατάσταση των συνεπειών των πράξεων του αποδεχόμενος την ευθύνη αυτών και εκφράζοντας την συγνώμη του προς το θύμα.

Η ποινική διαμεσολάβηση καθώς επίσης και η κατά παρέκκλιση διαδικασίες της ποινικής δικαιοσύνης συνοδεύονται από έναν αριθμό θετικών στοιχείων.

α) Ικανοποίηση του θύματος

β) Δημιουργία κλίματος συναίνεσης μεταξύ θύματος και δράστη το οποίο ενισχύει την αποκατάσταση της δικαστικής και κοινωνικής ειρήνης.

γ) Εξάλειψη της απόστασης και της αποξένωσης μεταξύ τους.

δ) Αποφυγή στιγματισμού του δράστη μέσω της καταβολής αποζημίωσης.

ε) Ένταξη του δράστη σε μια διαδικασία μάθησης και επικοινωνίας με σκοπό την κοινωνική επανένταξη.

στ) Αποτελεσματικότερη ικανοποίηση των δικαιωμάτων του θύματος.

ζ) Ενίσχυση της αποτελεσματικότητας των κανόνων δικαίου.

η) Αποσυμφόρηση του συστήματος ποινικής δικαιοσύνης (αποφυγή φορμαλισμού και της βραδύτητας των διαδικασιών).

Το 2006 θεσπίστηκε ο νόμος 3500/2006 με τον οποίο επιχειρείται η πρόληψη του φαινομένου της ενδοοικογενειακής βίας αλλά και η αντιμετώπιση του. Βασικός σκοπός του νόμου είναι η αρμονική συμβίωση των προσώπων μέσα στο πλαίσιο της οικογένειας στηριζόμενο στις αρχές της ελευθερίας και της αξιοπρέπειας του ατόμου.

Το άρθρο 6 έχει ως στόχο την αντιμετώπιση σοβαρών μορφών σωματικών κακώσεων ή βλαβών της υγείας, οι οποίες χαρακτηρίζονται ως ιδιώνυμα εγκλήματα όταν δράστες είναι

μέλη της οικογένειας. Μεγάλη έμφαση δίνεται στην προστασία των εγκύων και των ανήλικων μελών της οικογένειας. Από την άλλη πλευρά με το άρθρο 7 του ίδιου νομοθετήματος ιδιώνυμα εγκλήματα χαρακτηρίζονται η ενδοοικογενειακή βία και η απειλή. Οι παραπάνω μορφές ενδοοικογενειακής βίας διώκονται αυτεπάγγελτα δίχως την έγκληση των παθόντων.

Σύμφωνα με το άρθρο 8 του ν. 3500/2006 διαφοροποιήθηκαν ορισμένες διατάξεις από τα άρθρα 336 και 338 με συνέπεια οι ορισμοί του βιασμού και της καταχρήσεως σε ασέλγεια να αλλάξουν επίσης. Στην έννοια του βιασμού συμπεριλαμβάνεται και ο συζυγικός βιασμός ακόμη και με τη μορφή της εντός γάμου συνουσίας με αποτέλεσμα να υποστηρίζονται τα ανθρώπινα δικαιώματα και εντός του γάμου. Επιπλέον, με αυτό τον νόμο τα προστατευόμενα πρόσωπα πληθαίνουν λαμβάνοντας υπόψη πλέον όχι μόνο τους στενούς συγγενείς αλλά και μόνιμους συντρόφους είτε ανδρών είτε γυναικών, τα παιδιά, αλλά και τέως συζύγους.

Ιδιαίτερη σημασία σε αυτόν τον νόμο έχει ο νέος θεσμός της ποινικής διαμεσολάβησης ο οποίος θεσμοθετήθηκε την 15/03/2001 έπειτα από απόφαση του συμβουλίου της ευρωπαϊκής ένωσης. Βασική επιδίωξη του είναι να αποφεύγεται η κοινωνική έκθεση των οικογενειών ενώπιον των δικαστηρίων με αποτέλεσμα οι οικογένειες που αντιμετωπίζουν τέτοια προβλήματα να έχουν μια δεύτερη ευκαιρία.

Όσον αφορά τα πλημμελήματα της ενδοοικογενειακής βίας η δυνατότητα ποινικής διαμεσολάβησης διερευνάται από τον αρμόδιο εισαγγελέα και ο ίδιος μπορεί να ασκήσει ποινική δίωξη. Η διαδικασία της ποινικής διαμεσολάβησης για να ξεκινήσει πρέπει το πρόσωπο που αποδίδεται η τέλεση του εγκλήματος να υποβάλει ανεπιφύλακτη δήλωση ότι δεν θα επαναλάβει παρόμοια πράξη στο μέλλον και σε περίπτωση συνοίκησης να δεχτεί την μετοίκηση για ένα εύλογο χρονικό διάστημα.

Μέσα στην δήλωση αυτή περιλαμβάνεται επιπλέον η δέσμευση παρακολούθησης ειδικού συμβουλευτικού - θεραπευτικού προγράμματος που επιδιώκει την αντιμετώπιση της ενδοοικογενειακής βίας σε δημόσιο ίδρυμα, η άμεση άρση ή αποκατάσταση των συνεπειών που δημιουργήθηκαν από την παράνομη πράξη και την καταβολή χρηματικής αποζημίωσης, η οποία δεν μπορεί είναι μικρότερη των χιλίων ευρώ.

Σε περίπτωση που κινηθεί η διαδικασία του αυτόφωρου η ποινική διαμεσολάβηση επιτρέπεται μόνο αν το δικαστήριο αναβάλει την εκδίκαση της υπόθεσης με την αυτεπάγγελτη εξέταση αν υπάρχει περίπτωση επιβολής περιοριστικών όρων στον υπαίτιο. Εδώ πρέπει να επισημανθεί το γεγονός ότι ο εισαγγελέας σε περίπτωση που ο φερόμενος δράστης περνά από τη διαδικασία της προκαταρκτικής εξέτασης έχει τη δυνατότητα να διατάξει την διενέργεια ιατρικής πραγματογνωμοσύνης του θύματος και να εξετάσει κάθε μάρτυρα που προτείνεται και να κληθεί ο ύποπτος σε απολογία.

Σε περίπτωση που ο ύποπτος δεν υποβάλλει με την απολογία του ποινική διαμεσολάβηση τότε ο αρμόδιος εισαγγελέας καλείται και δίδεται προθεσμία τριών ημερών για να απολογηθεί. Αν ο φερόμενος ως δράστης δώσει αρνητική απάντηση τότε κινείται η ποινική διαδικασία. Αν είναι θετική τότε ο εισαγγελέας ενημερώνει τον παθόντα και δίνει επίσης ένα τριήμερο για την απάντηση του παθόντα αν δέχεται την ποινική διαμεσολάβηση. Αν η απάντηση του παθόντα είναι αρνητική τότε ξεκινά η ποινική διαδικασία. Αν είναι θετική τότε ο εισαγγελέας καλείται να θέσει τη δικογραφία με διάταξη του σε ειδικό αρχείο της εισαγγελίας.

Κεφάλαιο 4 Μελέτη περίπτωσης ενδοοικογενειακής βίας στα Γιαννιτσά

Πριν παρουσιάσουμε και αναλύσουμε το περιστατικό θα πρέπει να αναφέρουμε ότι στα Γιαννιτσά για περιπτώσεις ενδοοικογενειακής βίας ενεργοποιούνται οι εξής φορείς του δήμου Πέλλας. Το κέντρο στήριξης οικογένειας της ΔΕΠΑΓ, το αστυνομικό τμήμα Γιαννιτσών, η ψυχολόγος και η κοινωνιολόγος του νοσοκομείου Γιαννιτσών, αλλά και η εισαγγελία όπου υπάρχει ξεχωριστό τμήμα ενδοοικογενειακής βίας.

Τον Ιούνιο του 2008 ο σύζυγος Α της κυρίας Κ κάτοικος Γιαννιτσών δήμου Πέλλας σύμφωνα με την ανακριτική εξέταση της αστυνομίας Γιαννιτσών κτύπησε τον ανήλικο γιό τους ηλικίας τεσσάρων ετών προκαλώντας του σοβαρές κακώσεις στην κροταφική χώρα καθώς επίσης και στην πλάγια τραχηλική χώρα. Ο εισαγγελέας που είναι αρμόδιος για την άσκηση της ποινικής δίωξης στα πλημμελήματα ενδοοικογενειακής βίας των Γιαννιτσών διερεύνησε την δυνατότητα ποινικής διαμεσολάβησης.

Ο φερόμενος ως δράστης τήρησε τη βασική προϋπόθεση για την έναρξη της ποινικής διαμεσολάβησης υποβάλλοντας πρόθυμα ανεπιφύλακτη δήλωση στην οποία υποσχέθηκε ότι δεν θα τελέσει στο μέλλον καμιά πράξη ενδοοικογενειακής βίας και δέχθηκε σε περίπτωση συνοίκησης να αποστασιοποιηθεί από την οικογενειακή κατοικία για ένα εύλογο χρονικό διάστημα εφόσον το προτείνει το θύμα.

Επίσης δέχθηκε να παρακολουθήσει ειδικό συμβουλευτικό-θεραπευτικό πρόγραμμα για την αντιμετώπιση της ενδοοικογενειακής βίας σε δημόσιο φορέα σε οποιοδήποτε τόπο και για το απαραίτητο χρονικό διάστημα που κρίθηκε αναγκαίο από τους αρμόδιους θεραπευτές. Η ολοκλήρωση της παρακολούθησης του προγράμματος πιστοποιείται από τον υπεύθυνο αυτού. Σε αυτό υπάρχει αναλυτική αναφορά του αντικειμένου καθώς και του αριθμού των συνεδριών που παρακολούθησε ο ενδιαφερόμενος.

Επιπλέον ο θήτης δέχθηκε να αποκαταστήσει τις βλάβες που προέκυψαν από την πράξη του και να δώσει χρηματική αποζημίωση στο θύμα. Επειδή το θύμα είναι ανήλικος η ποινική διαμεσολάβηση ενεργήθηκε υπέρ αυτού και από κοινού από τον αρμόδιο εισαγγελέα

ανηλίκων και των ασκούντα την επιμέλεια. Εφόσον ο ανήλικος είναι κάτω των 14 ετών δεν παραβρέθηκε στην διαδικασία της ποινικής διαμεσολάβησης.

Η απάντηση της μητέρας του ανήλικου παιδιού ήταν θετική κατά την ένορκη εξέταση της προς την έναρξη της διαδικασίας της ποινικής διαμεσολάβησης. Λαμβάνοντας υπόψη την θετική γνώμη της αρμόδιας εισαγγελέα ανηλίκων Γιαννιτσών, ο εισαγγελέας με διάταξη του έθεσε τη δικογραφία σε ειδικό αρχείο της εισαγγελίας. Εδώ θα πρέπει να αναφέρουμε ότι στην διάταξη αυτή δεν επιτρέπεται στον δράστη να κάνει προσφυγή.

Σημαντικό είναι να αναφέρουμε ότι ο εισαγγελέας διέταξε προκαταρκτική εξέταση με σκοπό να διαπιστώσει τυχόν ενδείξεις για την άσκηση ποινικής δίωξης σε βάρος του δράστη για την ενδοοικογενειακή σωματική βλάβη που υπέστη ο ανήλικος γιός. Κατά τη διάρκεια αυτής ο φερόμενος ως δράστης υποσχέθηκε να τηρήσει όλα όσα αναφέρθηκαν πιο πάνω.

Τέλος το κέντρο στήριξης οικογένειας ΔΕΠΑΓ του δήμου Γιαννιτσών απέστειλε στην εισαγγελία πρωτοδικών Γιαννιτσών και συγκεκριμένα στο τμήμα ενδοοικογενειακής βίας πιστοποιητικό στο οποίο αναφέρεται αναλυτικά το αντικείμενο του συμβουλευτικού-θεραπευτικού προγράμματος και ο αριθμός των συνεδριών που παρακολούθησε ο δράστης και εν τέλει ολοκλήρωσε.

Είναι προφανές ότι στην παραπάνω μελέτη περίπτωσης μπορεί κανείς να διακρίνει πολλά θετικά στοιχεία και για τις δύο πλευρές. Πρώτα απ' όλα οι εμπλεκόμενοι απέφυγαν τη λύση του δικαστηρίου και συνεπώς όλες τις ταλαιπωρίες που μπορεί να είχαν υποστεί αν οδηγούνταν σε αυτό. Πολύ σημαντικό στοιχείο είναι το γεγονός ότι έπειτα από την ποινική διαμεσολάβηση ικανοποιήθηκε το θύμα. Επιπλέον δημιουργήθηκε ένα κλίμα συναίνεσης μεταξύ των εμπλεκόμενων πράγμα που σημαίνει ότι αποκαταστάθηκε η κοινωνική ειρήνη και δόθηκε η ευκαιρία στην οικογένεια να συμφιλιωθεί.

Όσον αφορά τώρα το θήτης αποφεύγει τον στιγματισμό του μέσω της αποζημίωσης που δέχθηκε να καταβάλει καθώς επίσης η ένταξή του σε μια διαδικασία μάθησης και επικοινωνίας ενισχύει την μελλοντική κοινωνική επανένταξή του. Επιπλέον τα δικαιώματα του θύματος ικανοποιούνται αποτελεσματικότερα.

Συμπεράσματα

Η σπουδαιότητα του φαινόμενο της ενδοοικογενειακής βίας ενισχύεται απ' την ανάλυση της παρούσας μελέτης. Από την μελέτη περίπτωσης που παρουσιάστηκε παραπάνω μπορεί να διαπιστώσει κανείς ότι η ενδοοικογενειακή βία τα τελευταία χρόνια γίνεται προσπάθεια να αντιμετωπιστεί με όσο το δυνατόν αποτελεσματικότερους τρόπους οι οποίοι λαμβάνουν υπόψη πρωτίστως την ικανοποίηση των δικαιωμάτων του θύματος και δευτερευόντως την επανένταξη του θύτη στην κοινωνία και πιθανόν στην ανασυγκρότηση της οικογένειας.

Ένα από τα σημαντικότερα στοιχεία αντιμετώπισης της ενδοοικογενειακής βίας είναι η ποινική διαμεσολάβηση. Θα μπορούσε να πει κανείς ότι η ποινική διαμεσολάβηση είναι ίσως ο καλύτερος τρόπος και με το λιγότερο κόστος να αντιμετωπιστεί το φαινόμενο της ενδοοικογενειακής βίας ενισχύοντας και το θύμα αλλά και το θήτη. Το σημαντικότερο ρόλο στην ποινική διαμεσολάβηση διαδραματίζει το γεγονός ότι το θύμα και ο θήτης συναινούν σε μια κοινή συμφωνία συμφιλίωσης και αποδοχής αυτής.

Η παρούσα μελέτη δίνει τη δυνατότητα στους αναγνώστες της να κατανοήσουν τη σπουδαιότητα του προβλήματος της ενδοοικογενειακής βίας έτσι ώστε να ευαισθητοποιηθούν ως προς την μείωση ή εξάλειψη του. Επιπλέον να κατανοήσουν τους τρόπους με τους οποίους μπορεί να αντιμετωπιστεί με τον βέλτιστο τρόπο.

Η εργασία αυτή μπορεί να αποτελέσει μια ακόμα αφορμή για περαιτέρω έρευνα του φαινομένου της ενδοοικογενειακής βίας και κυρίως των τρόπων αντιμετώπισής του.

Βιβλιογραφία

Αρτινοπούλου Β. , Ενδοοικογενειακή Κακοποίηση Γυναικών, Νομική Βιβλιοθήκη 2006

Giddens A., Κοινωνιολογία ,Gutenberg, Αθήνα 2002

Μουσούρου Μ. , Κοινωνιολογία της Σύγχρονης Οικογένειας, Gutenberg, 1993

Πανούσης Γ ., Βία στην οικογένεια-Σχέσεις Εξουσίας, Εκδ. Σάκκουλα, Αθήνα 1995

Παπαθεωδόρου Θ.Π. ,Δημόσια Ασφάλεια και Αντεγκληματική Πολιτική Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα 2005.

Παπαθεωδόρου Θ. , Η ποινικοποίηση της ενδοοικογενειακής βίας , -Συγκριτική Προσέγγιση.

Σταματοπούλου Ε. , Βία στην οικογένεια και ανθρώπινα δικαιώματα: Μηχανισμοί και εμπειρίες των Ηνωμένων Εθνών, Κ.Ε.Θ.Ι, Αθήνα 2000 .

Χατζηφωτίου Σ . , Ενδοοικογενειακή Βία κατά των γυναικών και παιδιών, Εκδ. Τζιόλα, 2005

Παράρτημα

Νόμος 3500/2006

Για την αντιμετώπιση της ενδοοικογενειακής βίας και άλλες διατάξεις.

Άρθρο 1

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α

ΓΕΝΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Για τον παρόντα νόμο θεωρείται:

1. ενδοοικογενειακή βία, η τέλεση αξιόποινης πράξης, σε βάρος μέλους της οικογένειας, σύμφωνα με τα άρθρα 6, 7, 8 και 9 του παρόντος και τα άρθρα 299 και 311 του Ποινικού Κώδικα.
2. α. οικογένεια ή κοινότητα που αποτελείται από συζύγους ή γονείς και συγγενείς πρώτου και δεύτερου βαθμού εξ αίματος ή εξ αγχιστείας και τα εξ υιοθεσίας τέκνα τους.
β. στην οικογένεια περιλαμβάνονται, εφόσον συνοικούν, συγγενείς εξ αίματος ή εξ αγχιστείας μέχρι τετάρτου βαθμού και πρόσωπα των οποίων επίτροπος, δικαστικός παραστάτης ή ανάδοχος γονέας έχει ορισθεί μέλος της οικογένειας, καθώς και κάθε ανήλικο πρόσωπο που συνοικεί στην οικογένεια.
γ. οι διατάξεις του παρόντος νόμου εφαρμόζονται και στην μόνιμη σύντροφο του άνδρα ή στον μόνιμο σύντροφο της γυναίκας και στα τέκνα, κοινά ή ενός εξ αυτών, εφόσον τα πρόσωπα αυτά συνοικούν, ως και στους τέως συζύγους.
3. θύμα ενδοοικογενειακής βίας κάθε πρόσωπο της προηγούμενης παραγράφου σε βάρος του οποίου τελείται αξιόποινη πράξη κατά τα άρθρα 6, 7, 8 και 9 του παρόντος. Θύμα είναι και το μέλος, στην οικογένεια του οποίου τελέσθηκε αξιόποινη πράξη, κατά τα άρθρα 299 και 311 του Ποινικού Κώδικα, καθώς και ο ανήλικος κατά την παράγραφο 2, ενώπιον του οποίου τελείται μία από τις αξιόποινες πράξεις της παρούσας.

Άρθρο 2

Η άσκηση βίας κάθε μορφής μεταξύ των μελών της οικογένειας απαγορεύεται.

Άρθρο 3

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β

ΑΣΤΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Το δεύτερο εδάφιο του άρθρου 1439 του Αστικού Κώδικα αντικαθίσταται ως εξής: «Εφόσον ο εναγόμενος δεν αποδεικνύει το αντίθετο, ο κλονισμός τεκμαίρεται σε περίπτωση διγαμίας ή μοιχείας αυτού, εγκατάλειψης του εναγόντος ή επιβουλής της ζωής του από τον εναγόμενο, καθώς και σε περίπτωση άσκησης από τον εναγομένο ενδοοικογενειακής βίας εναντίον του ενάγοντος».

Άρθρο 4

Επί ασκήσεως σωματικής βίας σε βάρος ανηλίκου, ως μέσου σωφρονισμού στο πλαίσιο της ανατροφής του, εφαρμόζεται το άρθρο 1532 του Αστικού Κώδικα.

Άρθρο 5

Η κατά το άρθρο 932 του Αστικού Κώδικα χρηματική ικανοποίηση, λόγω ηθικής βλάβης του παθόντος για μία από τις πράξεις του παρόντος νόμου, δεν μπορεί να είναι κατώτερη των χιλίων (1.000) ευρώ, εκτός αν ο ίδιος ο παθών ζήτησε μικρότερο ποσό.

Άρθρο 6

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ

ΠΟΙΝΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

1. Το μέλος της οικογένειας το οποίο προξενεί σε άλλο μέλος αυτής σωματική κάκωση ή βλάβη της υγείας του, υπό την έννοια του εδαφίου α' της παρ. 1 του άρθρου 308 του Ποινικού Κώδικα, ή με συνεχή συμπεριφορά προξενεί εντελώς ελαφρά κάκωση ή βλάβη της υγείας του, με την έννοια του εδαφίου β' της παραπάνω διάταξης, τιμωρείται με φυλάκιση, τουλάχιστον, ενός έτους.
2. Αν η πράξη της πρώτης παραγράφου είναι δυνατόν να προκαλέσει στο θύμα κίνδυνο για τη ζωή του ή βαριά σωματική βλάβη, επιβάλλεται φυλάκιση, τουλάχιστον, δύο ετών. Αν επακολουθήσει βαριά σωματική ή διανοητική πάθηση του θύματος, επιβάλλεται κάθειρξη μέχρι δέκα ετών. Αν ο υπαίτιος επεδίωκε ή γνώριζε και αποδέχθηκε το αποτέλεσμα της πράξης του, τιμωρείται με κάθειρξη.
3. Αν η πράξη της πρώτης παραγράφου τελέσθηκε σε βάρος εγκύου ή σε βάρος μέλους της οικογένειας το οποίο, από οποιαδήποτε αιτία, είναι ανίκανο να αντισταθεί, τιμωρείται με φυλάκιση, τουλάχιστον, δύο ετών και αν η πράξη τελέσθηκε ενώπιον ανήλικου μέλους της οικογένειας, τιμωρείται με φυλάκιση, τουλάχιστον, ενός έτους.
4. Αν η πράξη της πρώτης παραγράφου συνιστά μεθοδευμένη πρόκληση έντονου σωματικού πόνου ή σωματικής εξάντλησης, επικίνδυνης για την υγεία, ή ψυχικού πόνου, ικανού να επιφέρει σοβαρή ψυχική βλάβη, ιδίως με την παρατεταμένη απομόνωση του θύματος, επιβάλλεται κάθειρξη. Αν το θύμα είναι ανήλικος, επιβάλλεται κάθειρξη τουλάχιστον δέκα ετών.

5. Οι διατάξεις των προηγούμενων παραγράφων εφαρμόζονται αντίστοιχα και όταν ο δράστης εργάζεται σε φορέα παροχής κοινωνικής μέριμνας, η δε πράξη του στρέφεται σε βάρος προσώπου, το οποίο δέχεται τις υπηρεσίες του φορέα αυτού.

Άρθρο 7

1. Το μέλος της οικογένειας το οποίο εξαναγκάζει άλλο μέλος χρησιμοποιώντας βία ή απειλή με σπουδαίο και άμεσο κίνδυνο σε πράξη, παράλειψη ή ανοχή χωρίς το θύμα να υποχρεούται προς τούτο τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον έξι μηνών, ανεξάρτητα από το αν το απειλούμενο κακό στρέφεται εναντίον του ίδιου του θύματος ή κάποιου από τους οικείους του υπό την έννοια της περίπτωσης β' του άρθρου 13 του Ποινικού Κώδικα.

2. Το μέλος της οικογένειας το οποίο προκαλεί τρόμο ή ανησυχία σε άλλο μέλος της οικογένειας, απειλώντας το με βία ή άλλη παράνομη πράξη ή παράλειψη, τιμωρείται με φυλάκιση.

Άρθρο 8

1. Η παρ. 1 του άρθρου 336 του Ποινικού Κώδικα αντικαθίσταται.

2. Η παρ. 1 του άρθρου 338 του Ποινικού Κώδικα αντικαθίσταται.

Άρθρο 9

1. Το μέλος της οικογένειας το οποίο προσβάλλει την αξιοπρέπεια άλλου μέλους της, με ιδιαίτερα ταπεινωτικό λόγο ή έργο που ανάγεται στη γενετήσια ζωή του, τιμωρείται με φυλάκιση μέχρι δύο ετών.

2. Με φυλάκιση τουλάχιστον έξι μηνών μέχρι τριών ετών τιμωρείται η πράξη της προηγούμενης παραγράφου, αν ο παθών είναι ανήλικος.

3. Οι διατάξεις των προηγούμενων παραγράφων εφαρμόζονται αντίστοιχα και όταν ο δράστης εργάζεται σε φορέα παροχής κοινωνικής μέριμνας, η δε πράξη του στρέφεται σε βάρος προσώπου, το οποίο δέχεται τις υπηρεσίες του φορέα αυτού.

Άρθρο 10

Όποιος σε υπόθεση ενδοοικογενειακής βίας απειλεί μάρτυρα ή μέλος της οικογένειας του ή ασκεί βία εναντίον του ή τον δωροδοκεί, με σκοπό την παρακώλυση απονομής της δικαιοσύνης, τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον τριών μηνών μέχρι τριών ετών.

Άρθρο 11

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ

ΠΟΙΝΙΚΗ ΔΙΑΜΕΣΟΛΑΒΗΣΗ

1. Στα πλημμελήματα ενδοοικογενειακής βίας ο αρμόδιος για την άσκηση ποινικής δίωξης εισαγγελέας διερευνά τη δυνατότητα διαμεσολάβησης κατά τη διαδικασία των επόμενων άρθρων.

2. Προϋπόθεση για την έναρξη της διαδικασίας ποινικής διαμεσολάβησης είναι η υποβολή ανεπιφύλακτης δήλωσης εκ μέρους του προσώπου στο οποίο αποδίδεται η τέλεση του εγκλήματος, ότι είναι πρόθυμο σωρευτικά:

α) να υποσχεθεί ότι δεν θα τελέσει στο μέλλον οποιαδήποτε πράξη ενδοοικογενειακής βίας (λόγος τιμής) και ότι, σε περίπτωση συνοίκησης, δέχεται να μείνει εκτός οικογενειακής κατοικίας για εύλογο χρονικό διάστημα, εάν το προτείνει το θύμα. Για την υπόσχεση αυτή συντάσσεται έκθεση κατά τα άρθρα 148 επ. του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας.

β) να παρακολουθήσει ειδικό συμβουλευτικό - θεραπευτικό πρόγραμμα για την αντιμετώπιση της ενδοοικογενειακής βίας σε δημόσιο φορέα, σε όποιον τόπο και για όσο χρονικό διάστημα κρίνεται τούτο αναγκαίο από τους αρμόδιους θεραπευτές. Ο υπεύθυνος του προγράμματος πιστοποιεί την ολοκλήρωση της παρακολούθησης του. Το σχετικό πιστοποιητικό επισυνάπτεται στο φάκελο της δικογραφίας. Αναφέρονται δε σε αυτό, αναλυτικά, το αντικείμενο του συμβουλευτικού - θεραπευτικού προγράμματος και ο αριθμός των συνεδριών που παρακολούθησε ο ενδιαφερόμενος.

γ) να άρει ή να αποκαταστήσει, εφόσον είναι δυνατόν, αμέσως τις συνέπειες που προκλήθηκαν από την πράξη και να καταβάλει εύλογη χρηματική ικανοποίηση στον παθόντα.

3. Αν το θύμα της ενδοοικογενειακής βίας είναι ανήλικος, η ποινική διαμεσολάβηση ενεργείται υπέρ αυτού και από κοινού από τον κατά τόπον αρμόδιο εισαγγελέα ανηλίκων και τον ασκούντα την επιμέλεια, εφόσον αυτός δεν είναι το ίδιο πρόσωπο με τον φερόμενο ως δράστη του εγκλήματος. Αν δεν υπάρξει ομοφωνία, η διαμεσολάβηση δεν είναι δυνατή. Ο ανήλικος που έχει συμπληρώσει το δέκατο τέταρτο έτος της ηλικίας του μπορεί, εφόσον το επιθυμεί, να παρίσταται κατ' αυτήν και να ακούγεται. Τα πρόσωπα του πρώτου εδαφίου αντιπροσωπεύουν τον ανήλικο στη διαδικασία της ποινικής διαμεσολάβησης και για τις αστικές αξιώσεις.

4. Οι σχετικές με την ποινική διαμεσολάβηση διατάξεις του παρόντος νόμου δεν εφαρμόζονται, αν ο φερόμενος ως δράστης της πράξεως ενδοοικογενειακής βίας είναι επίτροπος, δικαστικός συμπαραστάτης ή ανάδοχος γονέας του ανηλίκου.

5. Αν την πράξη ενδοοικογενειακής βίας σε βαθμό πλημμελήματος φέρεται να έχει τελέσει ανήλικος, εφαρμόζεται το άρθρο 45Α του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας.

Άρθρο 12

1. Αν σε βάρος του υπαιτίου κινηθεί η διαδικασία των άρθρων 417 επ. του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας, ποινική διαμεσολάβηση επιτρέπεται μόνον εφόσον το δικαστήριο αναβάλει την εκδίκαση της υπόθεσης κατά τις διατάξεις του άρθρου 423 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας. Στην περίπτωση αυτή, η σχετική διαδικασία χωρεί κατά τις παραγράφους 3 έως 6 του παρόντος άρθρου. Το δικαστήριο που αναβάλλει την εκδίκαση της υπόθεσης, κατά το πρώτο εδάφιο, εξετάζει αυτεπαγγέλτως αν συντρέχει περίπτωση να επιβληθούν στον υπαίτιο περιοριστικοί όροι κατά το άρθρο 18 του παρόντος νόμου.

2. Αν σε βάρος του φερόμενου ως δράστη ενεργείται προκαταρκτική εξέταση, ο εισαγγελέας, πριν από κάθε άλλη ενέργεια:

α) μπορεί να διατάσσει τη διενέργεια ιατρικής πραγματογνωμοσύνης στο φερόμενο ως θύμα, προκειμένου να ερευνηθεί η βασιμότητα της καταγγελίας για την σε βάρος του τέλεση της πράξεως,

β) εξετάζει ο ίδιος κάθε μάρτυρα που προτείνεται, καθώς και τα πρόσωπα της οικογένειας ή παραγγέλλει την εξέταση αυτών από τους αρμόδιους ανακριτικούς υπαλλήλους, και

γ) καλεί το πρόσωπο στο οποίο αποδίδεται η τέλεση της πράξεως να παράσχει στον ίδιο ή στον αρμόδιο ανακριτικό υπάλληλο εξηγήσεις υπό τους όρους του άρθρου 31 παρ. 2 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας.

3. Αν ο παρέχων εξηγήσεις δεν υποβάλει ο ίδιος, ή μέσω του συνηγόρου του, την κατά την παρ. 2 του άρθρου 11 δήλωση περί ποινικής διαμεσολάβησης, καλείται, προς τούτο, από τον αρμόδιο εισαγγελέα. Στην περίπτωση αυτή μπορεί να λάβει προθεσμία τριών ημερών για να απαντήσει.

4. Αν η απάντηση του παρέχοντος εξηγήσεις είναι αρνητική ή αυτός δεν απαντήσει, κινείται η ποινική διαδικασία κατά τις διατάξεις του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας. Αν η απάντηση του παρέχοντος εξηγήσεις είναι θετική, ο εισαγγελέας ενημερώνει τον παθόντα ή τον συνηγόρο του για την κατά τα ανωτέρω δήλωση του ενδιαφερομένου και, αν υποβληθεί σχετικό αίτημα, παρέχεται στον παθόντα προθεσμία, το πολύ τριών ημερών, για να δηλώσει αν δέχεται τη διαμεσολάβηση.

5. Αν η απάντηση του παθόντος είναι αρνητική ή αυτός δεν απαντήσει ή δεν επέλθει συμφωνία ως προς τους όρους της περίπτωσης α' της παραγράφου 2 του άρθρου 11, κινείται η ποινική διαδικασία κατά τις διατάξεις του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας. Αν η απάντηση του παθόντος είναι θετική, ο εισαγγελέας με διάταξη του θέτει τη δικογραφία σε ειδικό αρχείο της εισαγγελίας. Κατά της διατάξεως αυτής δεν χωρεί προσφυγή.

6. Αν τα πρόσωπα στα οποία αποδίδεται η τέλεση της πράξης είναι περισσότερα, για την έναρξη της διαδικασίας ποινικής διαμεσολάβησης απαιτείται μεταξύ τους συμφωνία. Το ίδιο ισχύει και αν η φερόμενη ως τελεσθείσα πράξη αφορά περισσότερα θύματα. Αν δεν επιτευχθεί συμφωνία κατά τα προηγούμενα εδάφια, η διαμεσολάβηση δεν είναι δυνατή.

7. Η συμφωνία των διαδίκων μερών για την κατά την παρ. 2 του άρθρου 11 του παρόντος έναρξη της διαδικασίας ποινικής διαμεσολάβησης μπορεί να υποβληθεί στον αρμόδιο εισαγγελέα και με σχετικό πρακτικό εκ μέρους των συνηγόρων τους.

Άρθρο 13

1. Η διάταξη του εισαγγελέα που εκδίδεται κατόπιν ποινικής διαμεσολάβησης καταχωρίζεται σε ειδική μερίδα στο δελτίο ποινικού μητρώου και τηρείται για χρονικό διάστημα ίσο προς τον εκ του νόμου προβλεπόμενο χρόνο παραγραφής του εγκλήματος στο οποίο αφορά.

2. Αν ο ενδιαφερόμενος συμμορφωθεί προς τους όρους της ποινικής διαμεσολάβησης για χρονικό διάστημα τριών ετών, τότε η σχετική διαδικασία ολοκληρώνεται και εξαλείφεται η ποινική αξίωση της πολιτείας για το έγκλημα που αφορά.

3. Η διαπιστούμενη από τον εισαγγελέα υπαίτια μη ολοκλήρωση της ποινικής διαμεσολάβησης διακόπτει τη διαδικασία και προκαλεί την αναδρομική άρση των επελθόντων αποτελεσμάτων. Στην περίπτωση αυτή ο εισαγγελέας ανασύρει τη δικογραφία από το αρχείο, η δε ποινική διαδικασία συνεχίζεται κατά τις οικείες διατάξεις του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας, χωρίς να επιτρέπεται πλέον η υποβολή νέου αιτήματος για ποινική διαμεσολάβηση.

4. Ενώσω διαρκεί η διαδικασία ποινικής διαμεσολάβησης, τελεί σε εκκρεμοδικία η πράξη στην οποία αυτή αφορά. Η άσκηση ποινικής δίωξης για πράξη για την οποία εξαλείφθηκε η ποινική αξίωση της πολιτείας, λόγω ολοκλήρωσεως της διαδικασίας ποινικής διαμεσολάβησης, είναι απαράδεκτη. Η παραγραφή της πράξης αναστέλλεται μέχρι την ολοκλήρωση της διαδικασίας ποινικής διαμεσολάβησης.

5. Η άρνηση ενός εκ των διαδίκων μερών να δεχθεί τη διαμεσολάβηση ή η αποτυχία ολοκλήρωσεως της, για οποιαδήποτε αιτία, δεν επάγονται σε βάρος αυτών καμία αρνητική ουσιαστική ή δικονομική συνέπεια στην ποινική δίκη που επακολουθεί.

6. Στην παρ. 3 του άρθρου 574 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας προστίθεται στοιχείο γ'.

Άρθρο 14

1. Η συμφωνία των διαδίκων για την έναρξη της διαδικασίας ποινικής διαμεσολάβησης ισχύει ως συμβιβασμός ως προς τις χρηματικές αξιώσεις από το έγκλημα ενδοοικογενειακής βίας. Μόνη η συμφωνία του παθόντος συζύγου για την έναρξη της

διαδικασίας δεν εμποδίζει την άσκηση αγωγής διαζυγίου ή την υποβολή αιτήσεως συναινετικής λύσεως του γάμου, την πρόοδο της δίκης και τη λύση του γάμου.

2. Η εντός τριετίας από την αρχειοθέτηση της υπόθεσης μη συμμόρφωση του φερόμενου ως δράστη προς τους όρους της ποινικής διαμεσολάβησης παρέχει στο

θύμα του εγκλήματος ενδοοικογενειακής βίας το δικαίωμα να ζητήσει, με αγωγή του, την ανατροπή της συμφωνίας, όσον αφορά στις χρηματικές αξιώσεις. Με την άσκηση της αγωγής ανατροπής αναβιώνουν οι χρηματικές αξιώσεις του παθόντος, τα δε καταβληθέντα λόγω της συμφωνίας αναζητούνται κατά τις διατάξεις περί αδικαιολόγητου πλουτισμού.

3. Μετά την ολοκλήρωση της ποινικής διαμεσολάβησης αποκλείεται η ανατροπή της συμφωνίας, εξ οιοδήποτε λόγου και η αναζήτηση των καταβληθέντων σε συμμόρφωση αυτής. Τα ίδια αποτελέσματα επιφέρει και η λύση του γάμου μεταξύ των συζύγων εντός της τριετίας.

Άρθρο 15

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ε

ΔΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Στο τέλος του άρθρου 735 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας προστίθεται εδάφιο.

Άρθρο 16

Αν οι πράξεις των άρθρων 6, 7 και 9 του παρόντος στρέφονται κατά ανηλίκου, η έναρξη της προθεσμίας παραγραφής αναστέλλεται μέχρι την ενηλικίωση του.

Άρθρο 17

1. Η ποινική δίωξη για τα εγκλήματα των άρθρων 6, 7, 9 και 10 ασκείται αυτεπαγγέλτως.
2. Σε βάρος του υπαιτίου εφαρμόζεται η διαδικασία των άρθρων 417 επ. του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας.

Άρθρο 18

1. Σε περίπτωση διαπράξεως εγκλήματος ενδοοικογενειακής βίας είναι δυνατόν, αν υπό τις συγκεκριμένες συνθήκες κρίνεται απαραίτητο για την προστασία της σωματικής και ψυχικής υγείας του θύματος, να επιβληθεί στον κατηγορούμενο από το αρμόδιο ποινικό δικαστήριο στο οποίο παραπέμπεται να δικασθεί ή από τον αρμόδιο ανακριτή ή από το δικαστικό συμβούλιο και για όσο χρονικό διάστημα απαιτείται, ο περιοριστικός όρος της απομάκρυνσης του από την οικογενειακή κατοικία, η μετοίκηση του, η απαγόρευση να προσεγγίζει τους χώρους κατοικίας ή και εργασίας του θύματος, κατοικίες στενών

συγγενών του, τα εκπαιδευτήρια των παιδιών και ξενώνες φιλοξενίας. Η ισχύς του παραπάνω περιοριστικού όρου παύει

αυτοδικαίως μετά την έκδοση οριστικής αποφάσεως ή της διατάξεως του εισαγγελέα με την οποία αρχειοθετείται η υπόθεση λόγω ποινικής διαμεσολάβησης.

2. Ο περιοριστικός όρος που έχει επιβληθεί σύμφωνα με τις διατάξεις της προηγούμενης παραγράφου είναι δυνατόν να ανακληθεί, αντικατασταθεί ή τροποποιηθεί από το αρμόδιο δικαστικό όργανο που τον επέβαλε, με αίτηση του κατηγορουμένου, στην οποία αναφέρονται οι λόγοι για τους οποίους επιβάλλεται η ανάκληση, αντικατάσταση ή τροποποίηση του. Για τη συζήτηση της αιτήσεως κλητεύεται υποχρεωτικά ο παθών, σύμφωνα με τις διατάξεις που ισχύουν κάθε φορά.

3. Το δικαστικό όργανο που είναι αρμόδιο κατά την παράγραφο 1 για την επιβολή, ανάκληση, αντικατάσταση ή τροποποίηση των περιοριστικών όρων, μπορεί να ζητήσει, συμβουλευτικά, τη γνώμη ψυχιάτρων, ψυχολόγων, κοινωνικών λειτουργών και άλλων επιστημόνων με ειδικές γνώσεις σε θέματα ενδοοικογενειακής βίας, εφόσον τα πρόσωπα αυτά εργάζονται σε δημόσιο φορέα υγείας.

Άρθρο 19

1. Σε υποθέσεις ενδοοικογενειακής βίας, μέλη της οικογένειας εξετάζονται ως μάρτυρες χωρίς όρκο.

2. Οι ανήλικοι κατά την εκδίκαση των υποθέσεων της προηγούμενης παραγράφου δεν κλητεύονται ως μάρτυρες στο ακροατήριο, αλλά αναγιγνώσκεται η κατάθεση τους, εφόσον υπάρχει, εκτός εάν η εξέταση τους κρίνεται αναγκαία από το δικαστήριο.

Άρθρο 20

1. Σε περίπτωση διαπράξεως εγκλήματος ενδοοικογενειακής βίας, οι αρμόδιες αστυνομικές αρχές που διενεργούν προανάκριση, σύμφωνα με τις διατάξεις της παραγράφου 2 του άρθρου 243 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας, απαγορεύεται να ανακοινώνουν με οποιονδήποτε τρόπο το ονοματεπώνυμο του θύματος και του κατηγορουμένου, τη διεύθυνση κατοικίας τους, καθώς και οποιαδήποτε άλλα στοιχεία είναι δυνατόν να αποκαλύψουν την ταυτότητα τους.

2. Οι παραβάτες της διατάξεως αυτής τιμωρούνται με φυλάκιση μέχρι δύο ετών.

Άρθρο 21

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΣΤ

ΑΡΩΓΗ ΤΩΝ ΘΥΜΑΤΩΝ

1. Τα θύματα ενδοοικογενειακής βίας δικαιούνται ηθικής συμπαράστασης και της αναγκαίας υλικής συνδρομής από νομικά πρόσωπα δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου, που λειτουργούν ειδικά για τους σκοπούς αυτούς υπό την εποπτεία του Υπουργείου Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, και από κοινωνικές υπηρεσίες των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης.
2. Οι αστυνομικές αρχές που επιλαμβάνονται, στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων τους, υποθέσεων ενδοοικογενειακής βίας υποχρεούνται, εφόσον το ζητήσει το θύμα, να ενημερώσουν αυτό και τους παραπάνω φορείς, ώστε να παρασχεθεί αμέσως η απαραίτητη, κατά περίπτωση, αρωγή.

Άρθρο 22

Στα θύματα ενδοοικογενειακής βίας, τα οποία ζητούν τη λήψη ασφαλιστικών μέτρων για προσωρινή ρύθμιση της κατάστασης, εξαιτίας του συγκεκριμένου περιστατικού, παρέχεται το ευεργέτημα της πενίας με μόνη την απόδειξη του περιστατικού βίας, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 194 επ. του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας, αν αδυνατούν να καταβάλουν, έστω και προσωρινά, τις απαιτούμενες δικαστικές δαπάνες.

Άρθρο 23

1. Εκπαιδευτικός της πρωτοβάθμιας ή δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης ο οποίος, κατά την εκτέλεση του εκπαιδευτικού του έργου, με οποιονδήποτε τρόπο πληροφορείται ή διαπιστώνει ότι έχει διαπραχθεί σε βάρος μαθητή έγκλημα ενδοοικογενειακής βίας, ενημερώνει, χωρίς καθυστέρηση, τον διευθυντή της σχολικής μονάδας. Ο διευθυντής της σχολικής μονάδας ανακοινώνει, αμέσως, την αξιόποινη πράξη στον αρμόδιο εισαγγελέα, σύμφωνα με τις διατάξεις της παραγράφου 1 του άρθρου 37 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας, ή στην πλησιέστερη αστυνομική αρχή. Την ίδια υποχρέωση έχουν οι εκπαιδευτικοί και οι διευθυντές των ιδιωτικών σχολείων, καθώς και οι υπεύθυνοι των πάσης φύσεως Μονάδων Προσχολικής Αγωγής.
2. Κατά την προδικασία και τη διαδικασία στο ακροατήριο, ο διευθυντής της σχολικής μονάδας, ο οποίος ανακοίνωσε την αξιόποινη πράξη στις παραπάνω αρμόδιες αρχές, και ο εκπαιδευτικός, ο οποίος την πληροφορήθηκε ή τη διαπίστωσε, καλούνται να εξετασθούν ως μάρτυρες, μόνο αν η πληροφορία δεν αποδεικνύεται με οποιοδήποτε άλλο αποδεικτικό μέσο.

Άρθρο 24

Το άρθρο 342 του Ποινικού Κώδικα (κατάχρηση ανηλίκων σε ασέλγεια) αντικαθίσταται.

Άρθρο 25

Οι προθεσμίες των παραγράφων 1 και 2 του άρθρου 3 και του άρθρου 4 ΣΤ' του ν. 3388/2005, που παρατάθηκαν με την αριθ. 99583 οικ./24.12.2005 (ΦΕΚ 1490 Β') κοινή υπουργική απόφαση των Υπουργών Δικαιοσύνης, Οικονομίας και Οικονομικών και Δημόσιας Τάξης, παρατείνονται αντίστοιχα έως ότου προαχθούν οι εξωτερικοί φρουροί στο βαθμό του Υπαρχιφύλακα και μέχρι την 12.9.2007.

Άρθρο 26

Η παράγραφος 4 του άρθρου 49 του ν. 2721/1999, όπως αντικαταστάθηκε με την παράγραφο 2 του άρθρου 1 του ν. 3388/2005 και συμπληρώθηκε με το άρθρο 18 του ν. 3472/2006, αντικαθίσταται.

Άρθρο 27

Το τελευταίο εδάφιο της παραγράφου 6 του άρθρου 49 του ν. 2721/1999 (ΦΕΚ 112 Α'), όπως αντικαταστάθηκε από την παρ. 2 του άρθρου 1 του ν. 3388/2005 (ΦΕΚ 225 Α'), αντικαθίσταται.

Άρθρο 28

Η ισχύς του παρόντος νόμου αρχίζει τρεις μήνες μετά τη δημοσίευση του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.